

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртытиан» (образование) еженедельник 31.05.2023թ. չորեքշաբթի թիվ 25 (1102)

Նախնյաց փառքերը վերածնելու հավատով Մայիսի 26-ին երկրի դպրոցներում կայացավ «Վերջին դասը»

Հետահայաց

Նոր սերունդ

... Այսպես ապրեցինք դարեր: Ամեն ուսումնական տարվա վերջում յուրաքանչյուր հայ ծնող իր զավակի կանխատեսելի ապագայի բերկրանքն է ապրում...

Ամեն «Վերջին զանգի» արարողության ամեն հայ ուսուցիչ, իբրև բարի սերմնացան իր հունձքով հպարտ, իր կրթած սաներին իբրև հայոց հարցը լուծող սերունդ է պատկերացնում...

Ու ամեն հայ երիտասարդ, իր անցյալով ծանրաբեռ, իր կյանքի վճռորոշ հանգրվաններին դեմ-հանդիման, իր ճանապարհը դեպի Արարատ է երազում...

Սեզ էլնելու սարեր կան դեռ ու... Վերադարձի փառքեր...

Ապագա: Կա՞մ մի անհատ կամ ժողովուրդ, որ այս բառը չընկալի՝ որպես իր երազանքների խտացված խորհրդանիշը: 19-րդ դարի երկրորդ կեսից սկսած՝ այս բառը մեզանում ավելի հաճախ գործածական էր՝ իբրև խորագիր, վերնագիր, վերտառություն... Այն բանաստեղծության, կտավի, պատմվածքի, թատերգության, լրագրության ու հրապարակախոսության հիմնական թեմա էր, առանցքային գաղափար...

Այսօր էլ, մեր ժողովրդին պատուհասած ազգակործան ճգնաժամի պայմաններում, այս բառ-խորհրդանիշ-գաղափարը կրկին դառնում է գերիշխող մեր անձնական ու հավաքական գիտակցության մեջ... Բարի երթ մաղթելով մեր շրջանավարտներին դեպի մեծ կյանք՝ դարձյալ մեր մաղթանքների, ծրագրերի, երազանքների ծիրում կիզակետվում է **Ապագան**. մեզանից յուրաքանչյուրի եւ բոլորիս ցանկալի ապագան՝ **Լույս-գալիքը**, որ մոտենում է **Լեռան** տեսքով:

Հասունություն: Երկրի կրթօջախներում այս օրերին ընթանում են տարեվերջյան ավարտական քննությունները: Դրանք առավել նշանակալի են հատկապես հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտների համար. դրանց արդյունքում նրանք ստանում են **հասունության** վկայական... այդպես է ավանդաբար անվանվել դպրոցի ավարտական վկայականը...

Հասունությունն սկսվում է վերջին զանգից, թրծվում ավարտական կամ ընդունելության քննությունների բովում, իր լրումին է հասնում մասնագիտություն ձեռք բերելուց կամ ընտանիք կազմելուց հետո: Հասունության հետ գալիս է **համաժամանակյա տարիքը**. դրանից հետո շարունակվում է անհատի կյանքի պատմությունը, բայց նա, որպես կանոն, մնում է հոգով ու նկարագրով անփոփոխ եւ միշտ երիտասարդ... երիտասարդ ու կենսախիճ:

շարունակությունը՝ էջ 3

ՀՀ Վարչապետ Նիկոլ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ շնորհավորական ուղերձը՝ Հանրապետության տոնի առիթով

Հայաստանի Հանրապետության մեծարգո՝ նախագահ, Ազգային ժողովի մեծարգո՝ նախագահ, Կառավարության հարգելի՛ անդամներ, Գործադիր իշխանության ներկայացուցիչներ, Ազգային ժողովի պատգամավորներ, Դատական իշխանության եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների հարգելի՛ ներկայացուցիչներ, Սիրելի՛ ժողովուրդ, Հայաստանի Հանրապետության սիրելի՛ քաղաքացիներ, Շնորհավորում եմ բոլորիս՝ մայիսի 28-ի՝ Հանրապետության օրվա առիթով: 1918 թվականի այս օրը հայ ժողովուրդն իր պատմության մեջ առաջին անգամ կառավարման հանրապետական կարգով պետություն ստեղծեց: Առաջին անգամ մեր իրականության մեջ ստեղծվեց պետություն, որտեղ իշխանությունը պատկանում է ժողովրդին:

շարունակությունը՝ էջ 2

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ուղերձը՝ Հանրապետության տոնի առիթով

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից Հայրապետական Մեր օրհնությունն ու բարեմաղթանքներն ենք բերում համայն աշխարհասփյուռ մեր ժողովրդին Հանրապետության տոնի առիթով: Հայոց ցեղասպանությունը վերապրած մեր ժողովուրդը գորեղ հավատքով եւ արհավիրքների առջեւ չընկճվող ոգով կերտեց Սարդարապատի, Բաշ-Ապարանի, Դարաքիլիսայի մայիսյան հաղթանակները եւ առաջին հանրապետության հաստատումով լուսավոր նոր էջը բացեց իր պատմության:

շարունակությունը՝ էջ 2

Այս համարում

● 2023-2024 ուսումնական տարվա բուհերի ընդունելության միասնական քննությունների քննական կենտրոնների ցանկը եւ ժամանակացույցը:

տե՛ս՝ էջ 7

ՀՀ Վարչապետ Նիկոլ ՓԱՇԻՆՅԱՆԻ շնորհավորական ուղերձը՝ Հանրապետության տոնի առիթով

սկիզբը՝ էջ 1

Այս դարակազմիկ իրադարձությունը տեղի ունեցավ կայսրությունների փլուզման, նոր կայսրության և աշխարհակարգի ձևավորման պայմաններում, երբ մեր ժողովուրդը Սարդարապատի, Բաշ-Ապարանի, Ղարաբաղի ճակատամարտերում կարողացավ ապացուցել ապրելու իր իրավունքը:

Բայց Առաջին Հանրապետությունը ընդամենը երկուսուկես տարվա կյանք ունեցավ նաև այն պատճառով, որ հաղթելով գոյամարտում, հռչակելով պետություն մենք անկախ պետությունում ապրելու մեր տեսլականը չհասցրեցինք ձեռնարկել, առաջին հանրապետությունում ապրելը չհասցրեցինք ինքնուրույն համար դարձնել հարմարավետ և շահավետ: Առաջին Հանրապետությունը չհասցրեց ինքն իրեն դիրքավորել որպես սեփական քաղաքացիների անվտանգության, բարեկեցության ու երջանկության միջոց, որովհետև, ըստ էության, խաղաղության և ոչ մի օր չուներ իր գոյության ողջ ընթացքում: Սովը, ցե-

լինեն և ոչ թե հեռավոր մի ապագայում, և պատմական հանգույցները հանգուցալուծելու պահը հիմա է և ոչ թե հետո: Առաջին Հանրապետությունը չուներ ժամանակ, մենք դեռևս ունենք: Առաջին Հանրապետությունը չկարողացավ կանգուն մնալ 20 թվականի պատերազմից հետո, մենք կանգուն ենք 20 թվականի պատերազմից հետո և կառուցում ենք մի հայրենիք-պետություն, որն այստեղ է և հիմա է, և մենք այլևս չենք գնալու նոր հայրենիք փնտրելու, որովհետև մեր հայրենիքը մեր պետությունն է: Այդ պետությունը և նպատակ է, և միջոց: Նպատակ է, որովհետև հենց պետությունը կարող է լավագույնս արտահայտել իր հիմնադրի՝ ժողովրդի շահը, միջոց է, որովհետև հենց պետությունը կարող է լավագույնս արտահայտել իր հիմնադրի՝ ժողովրդի շահը: Իսկ այդ շահը պարտադրում է ունենալ անվտանգություն, բարեկեցություն և երջանկություն մեր բազմաչարչար ժողովրդի համար, իսկ դա հնարավոր է հարեանների հետ կարգավորված հարաբերությունների պայմաններում, միայն ու մի-

ղասպանությունից մազապուրծ գաղթականությունը, ներքին խժոժությունները, տնտեսության, պետական ինստիտուտների, պետականության մշակույթի բազմադարյա բացակայությունը, արտաքին ազդեցությունը, պատերազմը՝ Առաջին Հանրապետության անկման պատճառ դարձան:

Սրանով, սակայն, Առաջին Հանրապետության դերն ամենեւին չի նսեմանում: Ավելի քան 540 տարվա ընդմիջումից հետո հայ ժողովուրդը պետություն ունեցավ, և առաջին անգամ ունեցավ Հանրապետություն, և այդ Հանրապետության դասերն այսօր ահա մեր սեղանին են: Այդ բազմաթիվ դասերից այսօր ուզում են ընդգծել միայն մեկը. Հայաստանի Հանրապետությունում ապրելը քաղաքացու համար պիտի լինի հարմարավետ և շահավետ, բարեկեցությունն ու երջանկությունն այսօր պիտի

այն խաղաղության պայմաններում, մի բան, որ չուներ ժամանակ, որովհետև մեր հայրենիքը մեր պետությունն է: Այդ պետությունը և նպատակ է, և միջոց: Նպատակ է, որովհետև հենց պետությունը կարող է լավագույնս արտահայտել իր հիմնադրի՝ ժողովրդի շահը, միջոց է, որովհետև հենց պետությունը կարող է լավագույնս արտահայտել իր հիմնադրի՝ ժողովրդի շահը: Իսկ այդ շահը պարտադրում է ունենալ անվտանգություն, բարեկեցություն և երջանկություն մեր բազմաչարչար ժողովրդի համար, իսկ դա հնարավոր է հարեանների հետ կարգավորված հարաբերությունների պայմաններում, միայն ու մի-

Փառք հայրենիքի համար իրենց կյանքը զոհաբերած մեր բոլոր նահատակներին: Եվ կեցցե՛ Հայաստանի Հանրապետությունը: Կեցցե՛ Հայաստանի Հանրապետությունը:

ՀՀ բարձրագույն ղեկավարությունն այցելել է Սարդարապատի հուշահամալիր

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը նախագահ Կահագն Խաչատուրյանի, Ազգային ժողովի նախագահ Ալեն Սիմոնյանի, ՀՀ բարձրագույն ղեկավարության և Հայաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարների հետ Հանրապետության տոնի առիթով այցելել է Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր:

Վարչապետը հուշահամալիրից հանդես է եկել շնորհավորական ուղերձով, որից հետո

տոնը հնչել է Հայաստանի Հանրապետության պետական օրհներգն ու տեղի ունեցել տոնական քայլեր: Նիկոլ Փաշինյանը ծաղկեպսակ է դրել Սարդարապատի ճակատամարտի հերոսների հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողին և հարգանքի տուրք մատուցել նրանց հիշատակին:

Վարչապետը Սարդարապատի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության թանգարանում ներկա է գտնվել նաև պետական պարգևների հանձնման արարողությանը:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն այցելեց Սարդարապատի հուշահամալիր

Մայիսի 28-ին, Հանրապետության տոնի առիթով, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գաբրիել Երկրորդ Ծայրագույն Պատրիարք և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միաբանների ուղեկցությամբ այցելեց Սարդարապատի հուշահամալիր՝ հարգանքի տուրք մատուցելու մայիսյան հերոսամար-

տերուն զոհված քաջարի հայորդիների անմար հիշատակին:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ծաղկեպսակ զետեղեց հուշակոթողի առջև, ապա աղոթք բարձրացրեց հայրենյաց պաշտպանների հոգիների հանգստության համար:

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ուղերձը՝ Հանրապետության տոնի առիթով

սկիզբը՝ էջ 1

Այսօր Հայաստանի անվտանգությանն ու սահմաններն ապահովելու պահանջարկը, Արցախի ինքնիշխանությանը սպառնացող վտանգները, այլև ներազգային զարգացումները խորը մտահոգություններ են ստեղծել հայրենական անդաստանում, ողջ հայության կյանքում: Մեր հայրենիքի ու ժողովրդի դեմ իրականացվող քայլերին, ծավալապաշտական ձգտումներին դիմակայելու ուղին մեր միասնական պայքարն է, միակամությունն ու վճռակամությունը:

Անկախության վերահաստատման և Առաջին հանրապետության հռչակման հիշատակը տոնելով, սիրելի՛ հայորդիներ, ոգեշնչվե՛ք և գոտեպնդվե՛ք երանելի մեր

հայրերի ազատատենչ ոգով ու սիրագործություններով, մերժե՛ք և հեռացե՛ք մեր կյանքից թշնամանքը, ատելությունն ու հակառակությունները և զորացնե՛ք ազգային մեր միաբանությունը: Լցվե՛ք վճռակամությամբ՝ պաշտպանելու շրջափակման մեջ գտնվող Արցախի մեր ժողովրդի ինքնորոշման իրավունքը, անխաբար խաղաղությունն ու արժանապատիվ մեր կյանքը:

Աղոթում ենք, որ Բարձրյալն Աստված օգնական լինի մեզ՝ հաղթահարելու մեր առջև ծառայած փորձությունները և հաստատելու բարձր ու լուսավոր գալիքը ազգի ու հայրենիքի: Թող Քրիստոս մեր Փրկչի ողորմությունն ու շնորհները հովանի լինեն համայն մեր ժողովրդին ի Հայաստան, յԱրցախ և ի սփյուռս:

Պարգևատրումներ՝ Հանրապետության տոնի կապակցությամբ

Հանրապետության նախագահ Վահագն Խաչատրյանի հրամանագրով, Հանրապետության տոնի առթիվ, հայրենիքի պաշտպանության և անվտանգության ապահովման գործում ներդրած ավանդի, մարտական գործողությունների ընթացքում ցուցաբերած խիզախության և նվիրումի համար մի խումբ զինծառայողներ պարգևատրվել են մեդալներով:

դառնությունը, եւ հաղթանակների բերկրանքը: Մենք կարողացանք մեր միասնությամբ, մեր պայքարով ցույց տալ աշխարհի քարտեզի վրա Հայաստանի Հանրապետության լինելու իրավունքը:

Այսօր՝ 2023 թվականի մայիսի 28-ին, երբ Առաջին հանրապետությունը վաղուց արդեն պատմություն է, իսկ 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ին ծնունդ առած Հայաստանի Հանրապետությունը՝ մեր ներկան, լավ առիթ է մեր պատմությունը, անկախ պետականության անցած ուղին վերաթեւոյելու եւ զնահատելու համար: Ընդհանրապես, թե՛ Առաջին հանրապետության, թե՛ խորհրդային Հայաստանի վերաբերյալ հնչում են ամենատարբեր գնահատականներ, սակայն իրականությունն այն է, որ մեր անկախ պետականությունը մեր ժողովրդի միասնական կամքի արդյունքն է: Մենք համոզված ենք, որ այսօր էլ՝ ապավինելով մեր ուժին, վստահելով ու հավատալով մեր իշխանությանն ու մեր ժողովրդի իմաստնությանը, կարող ենք դիմագրավել դժվարին մարտահրավերներին եւ կերտել այն երկիրը, որի մասին երազում ենք:

կան պետականության վերածննդի հռչակագիրը: Առաջին Հանրապետությունը ձեւավորվեց մեզ պարտադրված պատերազմի պայմաններում, երբ չունենալով բարեկամ ու դաշնակից մեր ժողովուրդը, մեր պետական այրերը կարողացան գտնել համախմբման ու զորեղ հակառակորդներին դիմագրավելու ներուժը:

Նույն էր նաեւ 1991-ին, երբ մեզ կրկին պարտադրվեց պատերազմ, եւ նորից մենք պետք է մեր անկախ պետականությունը կերտեինք պատերազմի բովում ու դիմադրության ճիգով՝ ճաշակելով եւ կրթուստների

Սարդարապատի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության թանգարանում տեղի ունեցած պարգևատրման արարողությանը Հանրապետության նախագահ Վահագն Խաչատրյանը հանձնել է պարգևները, շնորհավորել պարգևատրվածներին եւ շնորհակալություն հայտնել խիզախության և նվիրումի համար:

Իր խոսքում Հանրապետության նախագահն ասել է.

«Շնորհավորում եմ բոլորիս՝ Հանրապետության օրվա կապակցությամբ: Մայիսի 28-ը մեր պետականության ամենախորհրդանշական տոնն է եւ մեր պատմության ամենապայծառ դրվագներից մեկը:

1918 թվականի մայիսի 28-ին Հայաստանի առաջին հանրապետության հռչակումը Սարդարապատի հերոսամարտում մեր հաղթանակի անմիջական արդյունքն էր եւ ավելի քան 500 տարվա դադարից հետո հայկա-

ՀՀ ԱԺ նախագահ Ալեն Սիմոնյանի շնորհավորական ուղերձը՝ Հանրապետության տոնի առթիվ

Սիրելի՛ հայրենակիցներ, Շնորհավորում եմ Առաջին Հանրապետության տոնի առթիվ:

Հանրապետության քաղաքացի լինելը, որքան էլ այդ ժամանակների համար անծանոթ իրողություն էր, այնուամենայնիվ, մեր դարաշրջանի սկիզբն էր, որն անշրջելի էր լինելու ժողովրդավարության եւ մեր օրերի Հանրապետությանը հասնելու համար:

Մեր ժողովրդի համար օրհասական պահին ստեղծված Հանրապետությունը ինքնակազմակերպման, ընտրությունների միջոցով կամարտահայտության եւ ազատատենչության կարելու մարմնավորումն էր:

Ամեն տարի այս օրը մենք հպարտությամբ ենք հիշում 1918 թվականի մայիսի 28-ին Սարդարապատի, Բաշ-Ապարանի, Ղարաբաղի սպանի հերոսամարտերը, մեր հերոսներին, որոնք անհավանական սխրանքները

փառավորում են մեր ինքնությունը, սնուն մեր երկրները: Եվ ինչպես մեր գոյամարտի վերաբերյալ տարբեր աշխատություններում է գրված. «Ճակատամարտը շահված էր, Հայաստանը՝ փրկված»:

Առաջին Հանրապետությունը երկար կյանք չունեցավ, բայց անուրանալի դասեր թողեց հայոց պատմության էջերում, որոնք ուսումնասիրման, առերեսման եւ խորհելու մեծ հնարավորություն են տալիս սերունդներին:

1918 թվականը մեր երկրի վերածննդի խորհրդանշան է ու ժառանգությունը, մեր պետականության հիմնաքարը, որի դրական եւ մնայուն արժեքները պահպանելու եւ ամրացնելու պատասխանատվություն ունենք:

Շնորհավոր տոնը, Հայաստանի Առաջին Հանրապետություն, հարգանք եւ խոնարհում պետականու-

թյան ճանապարհին ընկած հերոսների եւ այն կերտող պետական գործիչների հիշատակին:

Նոր սերունդ

սկիզբը՝ էջ 1

Քննություն: Յուրաքանչյուր սերունդ ունի իր ասելիքն ու միայն իրեն վերապահված առաքելությունը, որ իր համար սահմանված չափով դառնում է գործ, մնայուն արժեք...

Յուրաքանչյուր սերունդ իր մուտքն աշխարհ սկսում է քննությամբ՝ ուղղակի, թե անուղղակի: Քննությունները լինում են տարբեր, լայն առումով՝ քննություն է յուրաքանչյուր արարք:

Առջելուն միասնական քննություններն են: Նոր սերունդի առաջին լուրջ փորձությունը՝ գործունեության ասպարեզ իջնելուց առաջ: Բայց նաեւ՝ փորձություն բոլորիս համար. ծնողների, ուսուցիչների, դպրոցի, բուհի, կրթության համակարգի, երկրի՝ քննություն:

Տա Աստված, որ այն հանձնենք պատվով:

Ընտրություն: Դպրոց գնում ենք ակամա, երբ հասնում ենք որոշակի տարիքի: Ըստ նախասիրության, թե ըստ հնարավորությունների՝ բուհ ընդունվում ենք՝ ընտրությամբ: Եվ այդ ընտրությամբ է պայմանավորվում մեր հետագա ողջ կյանքը:

Երկրի շրջանավարտների մեծ մասն այս օրերին փորձել է կատարել իր ճիշտ ընտրությունը՝ այն արտահայտելով միասնական քննությունների մասնակցության դիմում-հայտերի ներկայացմամբ, սակայն բուհերի ընդունելության մրցույթների ամփոփումները դեռ առջելուն են...

...Ընտրության հնարավորություն տրվում է ոչ ամեն օր: Եվ ամենքին չէ, որ վիճակված է ճիշտ կողմնորոշվել: Իսկ հաջողությունը ուղեկցում է նրանց, անհատ, թե ժողովուրդ, ովքեր ճիշտ են կողմնորոշվում աստեղային ճամփաբաժաններին:

Համալրում: «Տվեք ինձ հենման կետ, եւ ես կշրջեմ աշխարհը» ... Արքիմեդի ուզածը, թեեւ անսովոր, բայց ընդամենը մի լծակ էր... Մեր սերունդը համալրվեց նոր շրջանավարտներով, որոնց մեջ հաստատ կան Արքիմեդներ՝ Արքիմեդի ուզած լծակը ստեղծելու ունակությամբ ու կամքով: Մեր ուզածը մեր երկրի հզորացումն է, անկախության ամրապնդումը եւ մեր ազգային խնդիրների լուծումը: Մեզ ուրիշինը պետք չէ, մեզ մեր հավալն է պետք, մեր մեծ հավալը...

Ու դեպի մեր արդար Ունեցվածքը մեր Մեծ Վերադարձի ճանապարհին Անկախության սերունդը ստացավ հերթական, հավատանք՝ հզոր, համալրումը... Արդ, բարի գալուստ դեպի մեծ կյանք, դեպի ուսում ու աշխատանք, դեպի Գործ ու Հաղթանակ:

Գ.Ս.

Համաչափ զարգացում

Ամենամեծ աշխատանքը դեռ առջեւում է

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը Արմավիրի մարզի Մեծամոր համայնքի Զարթոնք գյուղում ներկա է գտնվել տեղի նորակառույց մանկապարտեզի բացման արարողությանը: Այն կառուցվել է սուբվենցիոն ծրագրի շրջանակում, որի համար ներդրվել է 163 մլն դրամ: Միջոցների կեսը հատկացրել է ՀՀ կառավարությունը, մյուս մասը՝ համայնքը: Մանկապարտեզը նախատեսված է 80 երեխայի համար: 2004 թվականից ի վեր՝ գյուղում մանկապարտեզ չի գործել:

Դիմելով ներկաներին Վարչապետը նշել է, որ կշարունակվեն մանկապարտեզի բակի բարեկարգման աշխատանքները: «Այսօրվան մայրուղուց մինչև գյուղ կունենանք բարեկարգ ճանապարհ: Գյուղի ներսի ճանապարհը բավականին լավ է, մանկապարտեզի հարցը լուծված է, լուծված են դպրոցի հարցերը, եւ մեզ մնում է, որ մեր երեխաները սովորեն, մեր երեխաները նորանոր հմտություններ ձեռք բերեն եւ ամենակարեւորը՝ պատրաստվեն լինել Հայաստանի Հանրապետության հպարտ եւ արժանապատիվ քաղաքացի, որն ապրում է խաղաղ միջավայրում եւ որը սեփական քաղաքացիների համար երջանկություն է և բարեկացություն կառուցելու առաջնային միջոցներ է ստեղծում:

Շնորհակալություն եմ հայտնում կատարված աշխատանքի համար, բայց ինչպես ասվեց՝ ամենամեծ աշխատանքը դեռ առջեւում է: Ի միջալույց, ասեմ՝ ճանապարհին բավականին շատ անմշակ հողեր տեսա, պետք է նաեւ դրա պատճառները հասկանանք: Արարատյան դաշտում անմշակ հողը շատ զարմանալի տեսարան է, բայց ենթադրում եմ դրա համար կան պատճառներ: Մենք պետք է այդ պատճառների մեջ խորանուխ լինենք, որպեսզի ասեն մի քառակուսի մետրից կարողանանք ստանալ բերք, բարիք, որովհետեւ դրանից է կախված մեր երկրի նկատմամբ տիրոջ զգացումը: Կրկին շնորհավոր Հանրապետության օրը եւ շնորհավոր մանկապարտեզի բացման օրը», - ասել է Նիկոլ Փաշինյանը:

Կառավարության ղեկավարը շրջայց է կատարել մանկապարտեզով, ծանոթացել իրականացված աշխատանքներին: Զարթոնք գյուղում նա նաեւ հարգանքի տուրք է մատուցել հայրենիքի համար իրենց կյանքը զոհաբերած հայրորդիների հիշատակին:

Ընդգծում ենք մեր պետականությունը, քաղաքացիությունը, ապրելու մեր կամքը...

Գեղարքունիքի մարզում Շողակաթ-Սեւանա լճի թերակղզի ճանապարհահատվածում, երրորդ տարին անընդմեջ տեղի է ունեցել «ՀՀ Վարչապետի գավաթ» սիրողական խճուղային հեծանվավազքի մրցաշարը: Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը ներկա է գտնվել մրցաշարի պարզեատրման արարողությանը:

Մրցաշարն անցկացվել է կանանց եւ տղամարդկանց 2 տարիքային խմբերով: Առաջին տարիքային խմբում եղել են 18-ից 40 տարեկան կանայք եւ տղամարդիկ, երրորդ տարիքային խմբում՝ 41 եւ բարձր տարիքի կանայք եւ տղամարդիկ:

Մրցաշարում երկու տարիքային խմբերում 1-ին, 2-րդ եւ 3-րդ տեղերը գրաված մասնակիցները պարգևատրվել են ԿԳՄՍ նախարարության համապատասխան կարգի հավաստագրերով, գավաթներով, մեդալներով: Երկու տարիքային խմբերի 1-ից 10-րդ տեղեր գրաված մասնակիցներն ստացել են նաեւ դրամական մրցանակներ: Ըստ այդմ 1-ին տեղը զբաղեցրած մասնակիցն ստացել է 1.000.000 ՀՀ դրամ, 2-րդ տեղը՝ 500.000 ՀՀ դրամ, 3-րդ տեղը՝ 300.000 ՀՀ դրամ, 4-րդ տեղը՝ 100.000 ՀՀ դրամ, 5-10-րդ տեղերը՝ 50.000-ական ՀՀ դրամ:

Հաղթողներին պարգևները հանձնել են վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը, Առողջապահության նախարար Անահիտ Ավանեսյանը, Կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը, ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Կարեն Գիլյանը:

Վարչապետ Փաշինյանը շնորհակալագրեր եւ խրատական մրցականներ է հանձնել ամենատարեց կին եւ տղամարդ մասնակիցներին:

Մրցաշարի 300-ից ավելի մասնակիցների թվում է եղել նաեւ Էկոնոմիկայի նախարար Վահան Բերբեյանը:

Միջոցառման ժամանակ Նիկոլ Փաշինյանը հանդես է եկել ելույթով, որում, մասնավորապես, նշել է.

«Կառավարության հարգելի՛ անդամներ,

Պետական այրե՛ր, Հարգելի՛ ներկաներ, Հաղթողներ եւ մասնակիցներ, Նախ ուզում եմ բոլորիդ շնորհավորել՝ Հանրապետության օրվա առիթով: Պիտի ընդգծեն, որ «Վարչապետի գավաթը» նաեւ մի մրցաշար է, որով մենք արձանագրում եւ ընդգծում ենք քաղաքացու եւ պետության կապը: Այսօր Սարդարապատում ելույթ ունենալիս ես ասա-

ցի, որ մեր ընկալումը հետեւյալն է. պետությունը, երկիրը, Հայաստանի Հանրապետությունում ապրելը պետք է լինի հարմարավետ եւ շահավետ ՀՀ քաղաքացու համար: «Վարչապետի գավաթ» մրցաշարերի կարեւորագույն իմաստներից մեկը հենց դա է՝ մենք ուզում ենք հնարավորինս շատ առիթներ ստեղծել, որպեսզի Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին ինքն իրեն հաղթահարելու, ինքն առաջին հերթին իր հետ մրցելու առիթ ունենա եւ ապացուցի որպես քաղաքացի, որպես պետության իրավատեր, որ մեր կամքը՝ ունենալու ինքնիշխան, ազատ, ուժեղ, զարգացած, բարեկեցիկ եւ երջանիկ պետություն, անսասան է: Մեր ընթացքը դա պիտի ամեն տարի ցույց տա:

Ուզում եմ բոլոր մասնակիցներին հատուկ շնորհակալություն հայտնել, որ այս մրցաշարերով մենք ընդգծում ենք մեր պետականությունը, մեր դիրքը, մեր քաղաքացիությունը, ապրելու մեր կամքը, հաղթահարելու մեր կամքը, առաջ շարժվելու մեր կամքը:

Ուզում եմ ընդգծել, որ հաջորդ տարվանից մենք այս մրցաշարի խճուղային հեծանվավազքի մասշտաբները կընդլայնենք: Մրցումը նախ կմիջազգայնացնենք, այսինքն բոլորը, անկախ քաղաքացիությունից, մասնակցելու հնարավորություն կունենան: Մրցաշարը կլինի Սեւանի շուրջը: Եթե անհրաժեշտություն լինի, մասնագետները կասեն, երկու օր կտեւի հեծանվավազքը, եւ, իհարկե, մրցանակային հիմնադրամն էլ համապատասխան կկրկնապատկվի: Հույս ունեմ, որ այս ընդգծումով մենք ավելի կուժեղացնենք այս ավանդույթը, կընդգծենք նաեւ Գեղարքունիքի մարզը, կընդգծենք Սեւանա լիճը: Մանավանդ հա-

մոզված եմ, որ հաջորդ տարի Սեւանի շուրջ բոլոր ճանապարհները կլինեն արդեն կատարյալ վիճակում, եւ մենք չենք ամաչի այդ ճանապարհներ նաեւ օտարերկրացիներ հրավիրելու: Իսկ այս տարի մենք արդեն լողի «Վարչապետի գավաթը», կարծում եմ, կմիջազգայնացնենք, եւ մասնակցության հնարավորությունը կբացենք բոլորի համար, մանավանդ՝ հաշվի առնելով, որ բազմաթիվ ռելուկանտներ են ապրում Հայաստանի Հանրապետությունում, եւ նրանք նույնպես անընդհատ դիմում են եւ ասում, որ իրենք էլ մրցութային կարգով ցանկանում են մասնակցել:

Հարգելի՛ ներկաներ, Իսկ մյուս մրցաշարերի մասին արդեն կմտածենք: Իհարկե, խճուղային հեծանվավազքի սիրողական բնույթը կպահպանենք: Տեսնիկական շատ հստակ կանոններ կսահմանենք հեծանվների համար, որպեսզի ամեն ինչ ճիշտ եւ արդար լինի: Կրկին շնորհակալություն եմ հայտնում կազմակերպիչներին՝ Կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությանը, Առողջապահության նախարարությանը: Էկոնոմիկայի նախարարությանը՝ հատուկ շնորհակալություն մասնակցության համար, որովհետեւ, այդ, առողջ ապրելակերպը, նաեւ այս կարգի միջոցառումը Հայաստանում միջազգայնացման պարագայում առավել եւս տուրիզմը խթանելու շատ մեծ պոտենցիալ ունի: Կարծում եմ, որ ամեն անգամ մենք պետք է ուժեղացնենք այս ենթատեքստը, այս համատեքստը եւ ընդգծենք խճուղային հեծանվավազքի «Վարչապետի գավաթ» մրցաշարի կարեւորությունը:

Շնորհակալություն եւ շնորհավորում եմ բոլորիս»:

Վերջին դաս

«Ավելի հաճախ լսեք ինքներդ ձեզ»

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար Ժաննա Անդրեասյանը ներկա է եղել Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի Վահան Թոթովենցի անվան հ. 57 հիմնական դպրոցի «Վերջին դաս» միջոցառմանը:

Ավարտական հանդիսությանը ներկա են եղել նաեւ Մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր Սրբուհի Գեւորգյանը, բուհի պրոֆեսորադասախոսական կազմը, դպրոցի ուսուցիչներն ու աշակերտները, շրջանավարտների ծնողները:

ԿԳՄՍ նախարարը շնորհավորել է բոլոր շրջանավարտներին նրանց մաղթելով հաջողություններ եւ նպատակների հետեւից գնալու հաստատականություն:

«Ձեր կյանքի հաջորդ փուլերում հիշե՛ք այն բոլոր կարեւոր արժեքներն ու դասերը, որ այս տարիների ընթացքում սովորեցրել են

ձեր ուսուցիչները: Անկախ դժվարություններից, խոչընդոտներից ու սխալներից, որոնք լինելու են, չհուսահատվե՛ք. առանց դրանց՝ չեն ծնվում հաջողություններն ու հաղթանակները: Ավելի հաճախ լսեք ինքներդ ձեզ՝ հասկանալու, թե ինչի եք ուզում հասնել», - ասել է ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը եւ շրջանավարտներին մաղթել հաջողություններ առաջիկա ավարտական եւ ընդունելության քննությունների ժամանակ:

Շրջանավարտներին մաղթելով բարի երթ՝ նախարարն ընդգծել է, որ դպրոցի ամենամեծ նվաճումը նրանց հետագա հաջողություններն ու նվաճումներն են. «Վստահ եմ տարիներ հետո լսելու ենք ձեր հաջողությունների մասին»:

Ժաննա Անդրեասյանը շնորհակալություն է հայտնել նաեւ ուսուցիչներին ու դպրոցի բոլոր աշխատակիցներին՝ ընդգծելով, որ դպրոցը մի ամբողջություն է, որտեղ յու-

րաքանցյուրն ունի իր կարեւոր առաքելությունը:

Շրջանավարտներին շնորհավորել են նաեւ Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր Սրբուհի Գեւորգյանը եւ Վահան Թոթովենցի անվան հ. 57 հիմնական դպրոցի տնօրեն **Նաիրա Տողանյանը**:

Շրջանավարտներն իրենց կատարումներում հիշատակի խոսք են ուղղել Արցախյան վերջին պատերազմում զոհված հերոսների հիշատակին, շնորհակալություն հայտնել ուսուցիչներին եւ դպրոցին:

Նշենք, որ այս տարի Երեւանի Վ. Թոթովենցի անվան հ. 57 հիմնական դպրոցն ավարտում է շուրջ 40 աշակերտ՝ 2 դասարանով:

ՀՀ դպրոցներում 2022-2023 ուստարում հիմնական դպրոցն ավարտում է շուրջ 35.300, իսկ 12-րդ դասարանը՝ 19.900 շրջանավարտ:

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանի շնորհավորական ուղերձը՝ վերջին դասի առթիվ

Սիրելի՛ շրջանավարտներ, Շնորհավորում են բոլորիդ՝ այս կարեւոր եւ ուղեցային օրվա կապակցությամբ: Գիտեմ, որ շատ հարցեր ունեք. դրանց մի մասի պատասխանները վստահաբար գտել եք դպրոցի եւ ձեր ուսուցիչների շնորհիվ: Հարցերի մեծ փնջի համար էլ այս պահին պատասխան չունեք եւ ձեր կյանքի հաջորդ փուլում փորձելու եք գտնել այդ պատասխանները՝ սխալվելով ու հաջողելով, հիասթափվելով եւ ոգեւորվելով, կասկածելով ու վստահելով: Կարեւոր է, որ այդ հետաքրքիր ու բազմաշերտ ճանապարհին պահեք հիմնական առանցքն ու արժեքները: Որ ասպարեզում էլ ձեր ջանքը դնեք, եղե՛ք հաստատական ու փորձե՛ք անել լավագույնը, եղե՛ք հոգատար հանրության առջեւ, պատասխանատու եւ պահանջատեր՝ պետության առջեւ, սովորե՛ք սիրել ու ներել, ինքներդ ձեզ համար ձեւակերպել եւ պահել ձեր սկզբունքներն անորոշ ու բարդ իրավիճակներում, մտածել ձեր որոշումների եւ արարքների հետեւանքների ու ազդեցության մասին:

Մի՛ վախեցե՛ք սխալներից. դրանք անխուսափելի են: Դժվարությունները հաղթահարելու եւ առաջ գնալու հաստատականությունը ձեզ կդարձնի ուժեղ, ամուր եւ հասուն: Դուք արդեն տեսել եք համավարակը ու դաս արել անսովոր պայմաններում, անցել եք պատերազմի օրերով՝ շատերիդ դասարաններում հյուրընկալելով Լեռնային Ղարաբաղի երեխաներին: Դուք արդեն տեսել եք իրավիճակներ, որոնք շատ հաճախ թվում էին գրքային ու անիրական: Այս փորձառությունը մեզ բոլորիս շատ բան է սովորեցրել ու դեռ շատ բան պիտի սովորեցնի: Բաց պահե՛ք ձեր միտքը՝ անընդհատ սովորելու համար:

Հիշե՛ք, որ դուք եք պետության վաղվա հենասյունը, եւ ձեր անձնական պատասխանատվությունից է սկսվում զարգացած հասարակության կայացումը, որտեղ մարդն ու նրա երջանկությունը, պետությունն ու հայրենիքը գլխավոր արժեքներ են:

Սիրելի՛ շրջանավարտներ, մի քանի օրից կմեկնարկեն ավարտական եւ ընդունելության քննությունները. լավագույն արդյունքներ ապահովելը թույլ կտա գնալ նպատակների իրագործման ճանապարհով:

Մաղթում են ձեզ լուսավոր ուղի, բազում հաջողություններ: Բարի երթ:

«Գիտելիքներն օգնելու են ձեզ՝ հաջողությունների հասնելու ճանապարհին»

ՀՀ դպրոցներում այսօր տեղի է ունեցել ուսումնական տարվա վերջին դասը. հնչել է վերջին գանգը: Հիշարժան օրվա առթիվ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ **Արաքսիա Սվաջյանը** ներկա է եղել Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հենակետային վարժարանի եւ Գ. Էմինի անվան թիվ 182 ավագ դպրոցի ավարտական միջոցառումներին:

Ներկա է եղել նաեւ ԿԳՄՍՆ հանրակրթության վարչության պետի պարտականությունները կատարող **Սուսաննա Ազատյանը**:

Նախարարի տեղակալն ուսումնառության ավարտի առթիվ շնորհավորել է շրջա-

նավարտներին, նրանց մաղթել հաջողություններ, ձեռքբերումներ եւ նպատակների իրականացում:

«Դուք ոտք եք դնում ավելի մեծ կյանք, որտեղ մարտահրավերներն ավելի շատ են, խնդիրներն ու դրանցով պայմանավորված պատասխանատվության գիտակցումը՝ ավելի մեծ: Վստահ եմ, որ դպրոցում ձեռք բերած կարողություններն ու գիտելիքներն օգնելու են ձեզ հաջողությունների հասնելու ճանապարհին: Ձեզնից շատերն արդեն հավանաբար կայացրել են իրենց կյանքի կարեւոր որոշումներից մեկը եւ ընտրել են ապագա մասնագիտությունը», - նշել է ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալը՝ ավարտական եւ բուհական ընդունելության քննու-

թյուններում հաջողություն մաղթելով շրջանավարտներին:

Արաքսիա Սվաջյանը նաեւ շնորհակալություն է հայտնել ուսուցիչներին եւ ծնողներին՝ շեշտելով, որ շրջանավարտների ներկա եւ ապագա հաջողություններում նրանք կարեւոր դերակատարներ են:

Մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր **Սրբուհի Գեւորգյանը** նույնպես շնորհավորել է շրջանավարտներին՝ մաղթելով նպատակների իրականացում: Սրբուհի Գեւորգյանը շնորհակալություն է հայտնել ուսուցիչներին՝ իրենց առաքելությունը լավագույնս իրագործելու, իսկ ծնողներին՝ զավակների կրթության եւ դաստիարակության գործը Մանկավարժական համալսարաններում հաջողություն մաղթելով շրջա-

նանի վարժարանին վստահելու համար:

Մանկավարժական համալսարանի ուսումնական գծով պրոռեկտոր **Նաիրա Սաֆարյանը**, որը նաեւ հենակետային վարժարանի երկարամյա տնօրենն է, շնորհավորելով վարժարանի այս տարվա 29-րդ շրջանավարտներին, նշել է, որ հզոր սերունդ է կրթվել իրենց կրթօջախում:

«Համատեղ մենք կարողացանք դժվարին պայմաններում մեծ պատասխանատվությամբ, զգոնությամբ, աշխատասիրությամբ եւ նպատակասլացությամբ հաղթահարել բոլոր դժվարությունները: Վստահ եմ, որ ձեր աշխատանքով եւ ներդրումով դառնալու եք մեր երկրի հզորացման եւ ամրապնդման գործի հուսալի մասնակիցը», - ասել է Նաիրա Սաֆարյանն ու բարի երթ մաղթել ՀՀ, Արցախի ու Ջավախքի բոլոր շրջանավարտներին:

Գ. Էմինի անվան թիվ 182 ավագ դպրոցի ավարտական միջոցառումն անցկացվել է Կաներային երաժշտության տանը:

Ավարտական միջոցառումների ընթացքում հնչել են Արցախյան 44-օրյա պատերազմում զոհված հերոսների հիշատակին նվիրված երգեր: Շրջանավարտները երախտիքի ու սիրո խոսքեր են ասել ուսուցիչներին, դպրոցին, ընկերներին:

Նշենք, որ Գ. Էմինի անվան թիվ 182 ավագ դպրոցն այս տարի այս տարի ունի 7, իսկ Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի հենակետային վարժարանը՝ 6 ավարտական դասարաններ:

Կառավարության որոշմամբ

Անդրադարձ

Կրնդգրկվի 107 դպրոց
և կրթահամալիր

ՀՀ կառավարության որոշմամբ՝ ԿԳՄՍ նախարարությանը 2023 թվականի պետական բյուջեով հատկացված միջոցներից կատարվել է վերաբաշխում 396 մլն 600 հազար դրամ գումարի չափով: Գումարը կուղղվի ՀՀ Արագածոտնի, Արմավիրի և Գեղարքունիքի մարզերում 42 հաստատության 20 կրթահամալիրի ստեղծման և 22 դպրոցի կառուցման համար անհրաժեշտ նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակմանը և փորձաքննության ծառայությունների ձեռքբերմանը:

Հարցը գեկուցել է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար **Ժաննա Անդրեասյանը**՝ նշելով, որ այս որոշումը եւս մեկ քայլ առաջ է՝ Կառավարության ծրագրի կարելու ազդու քիթախնեբրից մեկի 300 դպրոցի և 500 մանկապարտեզի կառուցման, վերակառուցման, հիմնանորոգման մասով: «Այս որոշմամբ՝ հաստատում ենք ՀՀ Արագածոտնի, Արմավիրի և Գեղարքունիքի մարզերում կառուցվելիք կրթահամալիրների կամ դպրոցների ցանկը կախված դրանց չափսերից և նախատեսվող հզորություններին: Վերաբաշխում իրականացվում է կապիտալ ծախսերի համար հատկացված միջոցներով, և նվազեցվող գումարը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ, օրինակ, Ալաջազի միջնակարգ դպրոցի մասով նախատեսում էինք որոշակի կառուցման աշխատանքներ, սակայն ընթացքում որոշել ենք

այնտեղ կառուցել ավելի մեծ ծավալի և շրջակա բնակավայրերը սպասարկող համալիր»:

Նախարարը նաեւ տեղեկացրել է, որ խնայելով ժամանակային և ֆինանսական ռեսուրսները՝ որոշվել է փաստաթղթերը ձեռք բերել առկա նախագծերի տեղակայման միջոցով: բոլոր այն տեղերում, որտեղ առկա է նմանատիպ հզորությամբ նախկինում օգտագործված նախագիծ, այն ուղղակի տեղակայվելու է:

Ժաննա Անդրեասյանը հիշեցրել է, որ ՀՀ կառավարության եւս երկու որոշմամբ՝ հաստատվել են Արարատի և Կոտայքի մարզերում 25 կրթահամալիրների և դպրոցների, իսկ Սյունիքի մարզի գյուղական բնակավայրերի 40 հաստատությունների ցանկերը:

«Այսպիսով՝ Կառավարության երեք որոշմամբ՝ 107 հաստատությունների կառուցման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի ձեռքբերման աշխատանքների համար հատկացվել են միջոցներ, որոնցից շուրջ 60-ը կրթահամալիրներ են, որոնք գործում են նաեւ որպես մանկապարտեզներ: Այս որոշումները վերաբերում են շուրջ 30 հազար երեխաների, որոնք հնարավորություն կունենան հաճախելու բոլորովին նոր, ամփոփում և նոր գույքով հագեցված դպրոցներ և կրթահամալիրներ»,- նշել է նախարարը

շարունակությունը՝ էջ 8

Ակադեմիական քաղաքի հետ կապված
զարգացումների շուրջ

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար **Ժաննա Անդրեասյանը** Ազգային ժողով-Կառավարություն հարցուպատասխանի ընթացքում անդրադարձել է ակադեմիական քաղաքի հետ կապված զարգացումներին: Պատգամավոր **Արեն Սկրտչյանին** հետաքրքրել է, թե ինչ փուլում է գտնվում ծրագիրը, եւ արդեն հայտնի է ինչ ծախսերի մասին է խոսքը:

Նախարարը նշել է, որ բավականին մեծ հանրային հետաքրքրություն կա նախագիծ հանդեպ: «Արդիի վերջին Հայաստան է ժամանել գերմանացի ճարտարապետների խումբ, որոնք եղել են այն տարածքներում, որտեղ պլանավորվում է կառուցել ակադեմիական քաղաքը: Արդեն ստացել ենք նախնական ուսումնասիրության հիման վրա նրանց ներկայացրած առաջարկները, թե ինչ ժամկետներում է հնարավոր մշակել զլխավոր հատակագիծը կամ պլանը: Քանի որ նախատեսում ենք նախագիծն իրականացնել փուլային տարբերակով և առաջին փուլով առաջահերթ ենք համարում արվեստների կլաստերի կառուցումը, հետևաբար նրանք ներկայացրել են կոնկրետ առաջարկներ հենց արվեստի կլաստերի վերաբերյալ: Այս պահին ընթացում են

ունենք բավականին արագ անցնել մյուս փուլերին»,- վստահեցրել է նախարարը:

Անդրադառնալով պատգամավորի այն հարցին, թե արդեն հայտնի է ինչ ծախսերի մասին է խոսքը, Ժաննա Անդրեասյանը նշել է, որ այս պահին կա հստակություն՝ առաջին փուլի աշխատանքների արժեքի հետ կապված: Հետագա փուլերի արժեքը կախված կլինի առաջին փուլի արդյունքներից: «Սակայն այստեղ մենք որոշեցինք ենք ավելի ֆունդամենտալ մոտեցում. դիտարկում ենք ոչ միայն ակադեմիական քաղաքը՝ որպես ենթակառուցվածի կառուցման աշխատանքներ, այլ կարելու ենք, որ դրանում ներգրավված լինի, օրինակ՝ ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարանը: Սա նոր հնարավորություն կընձեռնի կարողությունների զարգացման և տեղում մասնագիտական ռեսուրսի ծելավորման առումով: Հետևաբար, ունենք բավականի ճկուն իրավիճակ և արժեքի առումով կարող ենք ընտրություն անել՝ որոշ քաղաքիչների մասով»,- շեշտել է նախարարը և հավելել, որ երբ աշխատանքները կհստակեցվեն, մանրամասն կներկայացվեն նաեւ արժեքի հետ կապված դիտարկումները:

Փոփոխություններ «Չինվորական ծառայության
և գինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում

Ազգային ժողովի նիստում երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել է «Չինվորական ծառայության և գինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» նախագիծը:

Հարցը գեկուցել է ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարար **Ժաննա Անդրեասյանը**՝ նշելով, որ առաջինից երկրորդ ընթերցում ընկած ժամանակահատվածում նախագիծը վերաբերյալ առաջարկություններ չեն ներկայացվել:

Նախարարը հիշեցրել է, որ նախագծով առաջարկվում է հանրակրթական, նախնական (արհեստագործական) կամ միջին մասնագիտական կրթական ծրագրերով սովորողների անընդհատ կրթության համար բարելավել պարտադիր զինվորական ծառայության գորակոչից տարկետման մասով վարչարարությունը:

Նրա խոսքով՝ մեր երկրում պարտադիր է 12-ամյա հանրակրթությունը, որը կարող է իրականացվել դպրոցներում կամ 9-րդ դասարանից հետո՝ նաեւ նախնական կամ միջին մասնագիտական հաստատություններում: Ըստ Ժաննա Անդրեասյանի՝ «Չինվորական ծառայության և գինծառայողի կարգավիճակի մասին» օրենքով նախատեսված է, որ մինչև 19 տարեկան լրանալը այն սովորողները, որոնք դեռևս չեն ավարտել իրենց ուսումնառությունը, ավտոմատ կերպով օգտվում են տարկետման իրավունքից: Նրա խոսքով՝ առկա են դեպքեր, երբ որոշ հանգամանքներից էլնելով՝ 19 տարեկան լրանալուց հետո ևս սովորողը դեռևս չի ավարտել իր ուսումնառու-

թությունը: Այս պարագայում եւս նրանք կարողանում են առանց ընդհատման շարունակել իրենց կրթությունը, հետո նոր անցնել պարտադիր զինվորական ծառայության:

«Սակայն գործող օրենքում ունի որոշ անհարթություններ, որոնք առաջ են բերում խնդիրներ: Մասնավորապես՝ օրենքով սահմանափակված են այն հիմքերը, որոնք կարող են կիրառվել 19 տարեկան լրացած սովորողի՝ անընդհատ կրթության իրավունքի պահպանման տեսանկյունից: Պարտադիր զինվորական ծառայության գորակոչից տարկետում կարող է տրվել տարբեր հիմքերով՝ առողջական վիճակը, ընտանեկան պայմանները և այլն: Եվ բոլոր այն դեպքերում, երբ տարկետումն ունեցել է այլ հիմք, քան սովորելը, առաջացել են անհարթություններ և խնդիրներ: Հետևաբար, առաջարկվող փոփոխությամբ հստակեցվել են օրենքով սահմանված հիմքերից որեւէ մեկի պարագայում անընդհատ կրթության հնարավորությունը, ինչպես նաեւ ավելի հստակ է դարձել առանց ընդհատման բառերի ավելացմամբ այս իրավունքի պահպանումը»,- ընդգծել է նախարարը:

Ժաննա Անդրեասյանը վստահեցրել է, որ փոփոխությունը էպես կիեշտացնի վարչարարությունը և կբարելավի բազմաթիվ մարդկանց՝ սովորելու և այդ ընթացքում տարկետումից անխափան կերպով օգտվելու հնարավորությունը:

Ըստ նախարարի՝ քանի որ արդեն ամառային գորակոչի ընթացքում մշակ կարգավորման կիրառման կարիք կա, առաջարկվել է նախագիծը քննարկել հատուկ ընթացակարգով:

Առաջին ընթերցմամբ գեկուցից հետո նախարարը պատասխանել է նաեւ ԱԺ պատգամավորների հարցերին: Պատգամավոր Արման Եղոյանը ԿԳՄՍ նախարարից հետաքրքրվել է ընդունելության քննությունների հետ կապված կարգավորումներով՝ արդյոք ճիշտ են այն տեղեկությունները, որ դիմորդներից ոմանք չեն կարողանում ընդունվել բուհ և հետո մեկնել պարտադիր զինծառայության, քանի որ ընդունելության քննությունները հաճախ ավելի ուշ են լինում, քան գորակոչի օրերը: «Նման խնդիր պետք է չլինի, քանի որ միասնական քննությունների ժամանակացույցը և գորակոչի ժամկետները հստակորեն քննարկվում են: Սա նոր չէ եւ ամեն տարի կիրառվող պրակտիկա է: Միասնական քննությունները տեղի են ունենում այն ժամանակահատվածում, երբ գորակոչը դեռևս չի ավարտվել, և նույնիսկ մրցույթի արդյունքներն են ամփոփվում այդ ընթացքում, որպեսզի Պաշտպանության նախարարությանը փոխանցվեն անհրաժեշտ տվյալները: Զուգահեռաբար՝ ընդունելության քննությունների ընթացքում նաեւ գործարկում ենք ՊՆ-ի հետ համատեղ ծրագրերը՝ «Պատիվ ունենեւ այլն»,- պարզաբանել է Ժաննա Անդրեասյանը ընդգծելով, որ թե ստակ խնդիր կա, կարող են ուսումնասիրել և արձագանքել դրան: Պատգամավորը հետաքրքրվել է նաեւ բուհերի ընդունելության քննությունների էլեկտրոնային հայտագրման հարցով՝ նշելով, որ որոշ դիմորդներ չեն հասցրել հայտագրվել: Ի պատասխան Ժաննա Անդրեասյանը պարզաբանել է, որ էլեկտրոնային հայտագրումը գործում է դեռևս 2020

թվականից: Ըստ նրա՝ բավականին ժամանակ է տրված եղել, որ դիմորդները կարողանան կատարել էլեկտրոնային հայտագրում, սակայն որոշ քաղաքացիներ պարզապես այն թողել են վերջին կես ժամին եւ բաց թողել հայտագրման ժամանակահատվածը: «Մենք պետք է սովորենք, որ կան ժամկետներ և ընթացակարգեր, որոնք պետք է պահել»,- ընդգծել է նախարարը և պարզաբանել, որ տեխնիկական խնդիրների կասկածի առկայության դեպքերում խնդիրը լուծվել է հօգուտ դիմորդի:

Պատգամավոր **Լիլիթ Ստեփանյանի** այն հարցին՝ արդյոք այս կարգավորումը տարածվելու է այլ երկրների հայկական դպրոցներում սովորող ՀՀ քաղաքացիների վրա, նախարարը պատասխանել է, որ նախագծով առաջարկվող կարգավորումները վերաբերելու են ինչպես Հայաստանում, այնպես էլ օտարերկրյա պետություններում հանրակրթական, ինչպես նաեւ հիմնական կրթության հիմքի վրա առանց ընդհատման նախնական (արհեստագործական) կամ միջին մասնագիտական կրթական ծրագրերով սովորողները ՀՀ քաղաքացիներին:

Հարակից գեկուցող ԱԺ գիտության, կրթության, մշակույթի, սփյուռքի, երիտասարդության և սպորտի հարցերի մշտական հանձնաժողովի անդամ **Հակոբ Ասլանյանը** նշել է, որ հանձնաժողովը նախագիծն սովել է դրական եզրակացություն՝ վստահեցնելով, որ առաջարկվող փոփոխություններով ավելի պաշտպանված կլինի սովորողների կրթության իրավունքը:

Մայր Աթոռ

Արցախ

Վեհափառն ընդունեց հաջողություններ գրանցած աշակերտներին

Մայիսի 22-ին Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գաբեգին երկրորդ Ծայրագույն Պատրիարք...

Նորին Սրբությունը ցավով նկատեց, որ կրթական չափորոշիչների փոփոխությամբ դարձնում...

ճանաչությամբ իրենց մեջ գործանեն նվիրումի ոգին ի փառս հայրենիքի...

Դիմորդ - 2023

Հաստատվել է միասնական քննությունների քննական կենտրոնների ցանկը

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնի տնօրենի հրամանով՝ հաստատվել է 2023-2024 ուստարվա բուհերի ընդունելության միասնական քննությունների երեւանի և մարզերի քննական կենտրոնների ցանկը:

- Երեւան 1) Երեւանի հ. 11 հիմնական դպրոց 2) Երեւանի հ. 14 հիմնական դպրոց...

- Արարատի մարզ 17) Արտաշատի հ. 1 հիմնական դպրոց 18) Արտաշատի հ. 4 հիմնական դպրոց...

- Կոտայքի մարզ 29) Չարենցավանի հ. 1 ավագ դպրոց 30) Չարենցավանի հ. 3 հիմնական դպրոց...

- Սյունիքի մարզ 36) Գորիսի հ. 3 հիմնական դպրոց 37) Կապանի հ. 6 հիմնական դպրոց...

Հիշեցնենք նաեւ, որ 2023-2024 ուստարվա բուհերի ընդունելության միասնական քննությունները կմեկնարկեն հունիսի 9-ին...

- 09.06.2023 թ. - «Քիմիա», «Ռուսաց լեզու», 13.06.2023 թ. - «Օտար լեզուներ», 16.06.2023 թ. - «Մաթեմատիկա»...

Մայիսի 28-ի հեղինակը ողջ հայությունն է

Մայիսի 29-ին Ստեփանակերտի մշակույթի եւ երիտասարդության պալատում կայացած հանդիսավոր միջոցառումը...

Դահլիճում էին ԱՀ նախագահ Արայիկ Հարությունյանը, ԱՀ երկրորդ եւ երրորդ նախագահներ Արկադի Դուկասյանն ու Բակո Սահակյանը...

Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Արցախի թեմի Քրիստոնեական դաստիարակության եւ քարոզչության կենտրոնի տնօրեն Տեր Վաչագան քահանա Գյուրջյանը...

Նվարդ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ Բ. Ստեփանակերտ, մեր սեփական թղթակից

Կրնագրկվի 107 դպրոց եւ կրթահամալիր

սկիզբը՝ էջ 6

Ժամանակակից սովորույթները, որ առաջիկայում նման որոշումներ կլինեն նաեւ Շիրակի, Լոռու, Վայոց ձորի, Տավուշի եւ Երեւանի մասով՝ ամբողջացնելով ողջ հանրապետությունը:

Փոխվարչապետ **Տիգրան Խաչատրյանը** եւս կարեւորել է որոշման ընդունումը՝ նշելով, որ նշյալ 107 հաստատության շինարարական աշխատանքների ծավալը կկազմի առնվազն 150 մլրդ դրամ: «Իհարկե, միայն մեկ տարվա ընթացքում չեն իրականացվի շինարարական աշխատանքները, որովհետեւ յուրաքանչյուր դպրոցի կառուցման համար պահանջվում է շուրջ 2 տարի: Սակայն, սա փաստում է, որ 2024 եւ 2025 թթ. այս ուղղությամբ շինարարական աշխատանքների եւ կառավարության հատկացրած կապիտալ ծախսերի ծավալը զգալիորեն ավելանալու է, - նշել է փոխվարչապետը՝ շեշտելով, որ բացի այս հաստատություններից՝ կան տասնյակ դպրոցներ, որոնք ներկայում գտնվում են շինարարական աշխատանքների փուլում, եւ 2023, 2024 եւ 2025 թվականներին կունենանք բոլորովին նոր եւ ժամանակակից գույքով ապահովված դպրոցներ:

Քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահ **Արմեն Դուլարյանը** տեղեկացրել է նախատեսվում է այս տարվա ընթացքում ավարտվել նախագծման աշխատանքները եւ այնուհետեւ ձեռնամուխ լինել կառուցարարական:

Նշենք, որ կրթահամալիրների ստեղծման ծրագրում ուսհաստատությունների ընդգրկման նախապայմաններն են դպրոցների փոքրաքանակ աշակերտական համակազմը, նախադպրոցական ծառայությունների բացակայությունը եւ շահառու երեխաների փոքր թիվը: Նշված նախապայմաններից էլնելով՝ 33 Արագածոտնի մարզում ընտրվել է 7, Արմավիրի մարզում՝ 4, իսկ Գեղարքունիքի մարզում՝ 9 բնակավայր: Այդ բնակավայրերն են. Արագածոտնում՝ Ազարակավան, Ռյաթազա, Նոր-Ամանոս, Գարճակիս, Զարինջա, Վարդենուտ, Կարին, Արմավիրում՝ Երասխահուն, Վարդանաշեն, Երվանդաշատ, Նոր Արտագերս, Գեղարքունիքում՝ Թթուշուր, Մարտունի, Դպրաբակ, Շատվան, Կախակն, Արեգուն, Փոքր Մասրիկ, Մաքենիս, Մադինա: Կրթահամալիրների ստեղծման ծրագրի շրջանակում մարզեր կատարած այցերի եւ իրականացրած ուսումնասիրությունների արդյունքում որոշվել է այն բնակավայրերի համար, որտեղի դպրոցների աշակերտական համակազմը մեծ է, կառուցել դպրոցների նոր շենքեր (Արագածոտնի մարզում՝ 8, Արմավիրի մարզում՝ 8, իսկ Գեղարքունիքի մարզում՝ 6 բնակավայր): Այդ դպրոցներն են. Արագածոտնում՝ Ապարանի Վեղիազարյան անվան թիվ 1 հիմնական դպրոց (կկառուցվի միջնակարգ դպրոց), Թալինի թիվ 2 հիմնական դպրոց (կկառուցվի միջնակարգ դպրոց), Ներքին Սասնաշենի միջնակարգ դպրոց, Աշտարակի Վ.Պետրոսյան անվան հիմնական դպրոց, Ալազազի միջնակարգ դպրոց, Օշականի Մ. Մաշտոցի անվան միջնակարգ դպրոց, Արագածավանի թիվ 2 միջնակարգ դպրոց, Նոր Եղեցիայի Ն. Շնորհալու անվան միջնակարգ դպրոց, Արմավիրում՝ Զրառատի Թ. Խաչատրյանի անվան միջնակարգ դպրոց, Արաբսի 2. Ավետիսյանի անվան միջնակարգ դպրոց, Գեղակերտի միջնակարգ դպրոց, Վաղարշապատի Վ. Ռշտունու անվան թիվ 11 հիմնական դպրոց, Վաղարշապատի Ե. Օտյանի անվ. թիվ 7 հիմնական դպրոց, Վանանդի միջնակարգ դպրոց, Նոր Կեսարիայի միջնակարգ դպրոց, Ամբերդի 3. Նավասարդյանի անվան միջնակարգ դպրոց, Գեղարքունիքում՝ Գավառի թիվ 5 հիմնական դպրոց, Ծովինարի Արծրունի Խաչատրյանի անվան միջնակարգ դպրոց, Սեւանի Վ. Կարապետյանի անվան թիվ 3 հիմնական դպրոց, Լիճքի հիմնական դպրոց (կկառուցվի միջնակարգ դպրոց), Վարդենիսի թիվ 3 հիմնական դպրոց, Գավառի Գեորգի Մնացականյանի թիվ 7 միջնակարգ դպրոց:

3. 3.

Լրացումներ եւ փոփոխություններ՝ հանրակրթության պետական չափորոշչում

33 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարությունը հանրային քննարկման է ներկայացրել հանրակրթության պետական չափորոշչի ձեւավորման եւ հաստատման կարգում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու մասին նախագիծը:

Հանրակրթության պետական չափորոշչում լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարելու նպատակը միտված է 2021-2022 եւ 2022-2023 ուստարիներին Տավուշի մարզի 2-3-րդ, 5-6-րդ, 7-8-րդ եւ 10-11-րդ դասարաններում նոր չափորոշչի ներդրման արդյունքում ի հայտ եկած խնդիրների լուծմանը:

Մասնավորապես՝ 2021 թվականից փաստաթղթի ուժի մեջ մտնելուց հետո դրա ներդրման գործընթացում ծագած բովանդակային խնդիրներին լուծում տալու եւ որոշ ձեւակերպումներ փոփոխելու անհրաժեշտություն է առաջացել, որոնք ծագել են ինչպես չափորոշչի ու դրանից բխող առարկայական չափորոշչի ներքին ծրագրերի գործարկման, այնպես էլ ոլորտը կարգավորող մի շարք իրավական ակտերի ընդունման

արդյունքում (օրինակ՝ սովորողների գնահատման, հաստատությունների ֆինանսավորման, նախագծային ուսուցման եւ այլն):

Ըստ այդմ որոշման մեջ բաց է անհատական (ընտրովի) բաղադրիչին վերաբերող կետը, ինչպես նաեւ լրացման կարիք ունի սովորողի անհատական ուսուցման պլանով սահմանված կրթության առանձնահատուկ պայմանների՝ ներառյալ խելամիտ հարմարեցումների (այդ թվում՝ մատչելի ձեւաչափերով մշակած ուսումնական նյութեր, բանավոր եւ գրավոր հաղորդակցման այլընտրանքային միջոցներ, ուսուցման անհատական տեխնիկական միջոցներ) ապահովման վերաբերյալ կարգավորումը:

Խմբագրման անհրաժեշտություն է առաջացել նաեւ հենքային ուսումնական պլանի մասով, որը վերածեւակերպվել է «*ուսումնական պլանի ընդհանրական կառուցվածքը եւ ուսումնական պլանի կազմման կանոններ*»: Հաշվի է առնվել, որ նոր չափորոշչի տրամաբանությամբ օրինակելի կան հենքա-

յին ուսումնական պլանները փոխարինվելու են ընդհանրական կանոններով, որից օգտվելով՝ յուրաքանչյուր հաստատություն պետք է կազմի իր ուսումնական պլանը՝ սովորողների ընտրությամբ, հաստատության առանձնահատկություններից ելնելով: Խմբագրման անհրաժեշտություն է առաջացել նաեւ ուստարվա ընթացքում սովորողների գնահատմանը վերաբերող ձեւակերպումների, ուսումնական ծրագրերին, խմբակներին եւ նախագծերին, ուսումնական բնագավառներին հատկացվող ժամաքանակների մասով:

Նախագծի ընդունման արդյունքում ակնկալվում է սովորողների ուսումնառությունը կազմակերպել վերանայված պետական չափորոշչով: Համաձայն նոր չափորոշչի ներդրման ճանապարհային քարտեզի՝ 2023-2024 ուսումնական տարում վերանայված չափորոշչներն ու ծրագրերը կկիրառվեն 33 բոլոր ուսումնական հաստատությունների 2-րդ, 5-րդ, 7-րդ, 10-րդ դասարաններում:

3. 3043ԱՆՆԻՍԱՆ

Համաչափ զարգացում

Այց Շիրակի մարզի մի շարք հաստատություններ

33 կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ **Արաբսիա Սվաջյանը** աշխատանքային այց է կատարել Շիրակի մարզի մի շարք հանրակրթական եւ նախնական ու միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ:

Այցի նպատակն էր՝ ծանոթանալ մարզի կրթության պայմաններին եւ քննարկել ուսումնական տարվա ավարտի հետ կապված ընթացիկ մի շարք հարցեր:

Նախարարի տեղակալի առաջին կանգառը Ազատանի միջնակարգ դպրոցն էր, որի հետմասնում կառուցվում է նոր մասնաշենք: Արաբսիա Սվաջյանը ծանոթացել է աշխատանքների ընթացքին, ինչպես նաեւ գրուցել դպրոցի տնօրինության, աշխատակիցների եւ աշակերտների հետ, պատասխանել նրանց հուզող հարցերին:

Նախարարի տեղակալը եղել է նաեւ Ազատանի մանկապարտեզում, որտեղ եւս ծանոթացել է ուսհաստատության ֆիզիկական միջավայրին ու եմբակառուցվածքներին, ինչպես նաեւ գրուցել աշխատակիցների հետ: Արաբսիա Սվաջյանը վերջիններիս հորդորել է դիմել նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների մանկավարժական աշխատողների համար սահմանված տարակարգի համար, որը նրանց հավելավճար ստանալու հնարավորություն կտա:

Նախարարի տեղակալի հաջորդ կանգառը Գյումրու «*Ֆոտոն*» վարժարանն էր: Արաբսիա Սվաջյանը շրջել է ուսհաստատությունում, ծանոթացել դրա եմբակառուցվածքներին եւ գույքային հագեցվածությանը: Աշակերտների հետ գրուցում նախարարի տեղակալը նշել է, որ այս տարվանից ողջ հանրապետությունում ներդրվելու է հանրակրթության նոր չափորոշչին, որում կարեւորված է նաեւ աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման բաղադրիչը: Աշակերտներին հետաքրք-

րել են նաեւ 33 հանրակրթական ծրագրերի համադրելիությունը միջազգային ծրագրերին, ԲՏԾՄ առարկաների եւ լաբորատորիաների հագեցվածության հարցերը, որոնց շուրջ ծավալվել է քննարկում:

Նախարարի տեղակալը եղել է նաեւ նույն տարածքում գործող Գյումրու թիվ 37 ավագ դպրոցում, ծանոթացել հաստատության պայմաններին ու ֆիզիկական միջավայրին: Ուսուցիչների հետ հանդիպմանը Արաբսիա Սվաջյանը նրանց հորդորել է մասնակցել է կամավոր ատեստավորման գործընթացին եւ օգտվել աշխատավարձի բարձրացման հնարավորությունից:

Մարզային այցի ընթացքում նախարարի տեղակալը եղել է նաեւ ՄԿՈՒ հաստատություններում: Նա այցելել է Գյումրու թիվ 1 եւ թիվ 3 արհեստագործական ուսումնարաններ, ինչպես նաեւ Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի Գյումրու մասնաճյուղի միջին մասնագիտական կրթական ծրագիր:

Արաբսիա Սվաջյանը ծանոթացել է նշյալ ուսհաստատությունների շենքային պայմաններին, ուսուցանվող մասնագիտություններին եւ առկա խնդիրներին: Հաշվի առնելով 33 կառավարու-

թյան ծրագիրը՝ Արաբսիա Սվաջյանն անդրադարձել է մասնագիտական ծրագրերի՝ առավել նպատակային իրականացմանը եւ համապատասխանեցմանը տվյալ մարզի սոցիալ-տնտեսական կարիքներին:

Նախարարի տեղակալը խոսել է նաեւ հաջորդ տարի նախատեսվող ՄԿՈՒ հաստատությունների աշխատակիցների ատեստավորման գործընթացի մասին, ինչպես նաեւ հորդորել հանրակրթական առարկաներ դասավանդող մանկավարժներին՝ մասնակցելու առաջիկա կամավոր ատեստավորմանը: Արաբսիա Սվաջյանն անդրադարձել է նաեւ միայն Գյումրու թիվ 1 եւ թիվ 3 արհեստագործական ուսումնարաններում դասավանդվող մասնագիտություններին եւ դրանցով զբաղվածության հնարավորություններին՝ հետաքրքրելով, թե պետության կողմից հավելյալ ինչպիսի աջակցության կարիք կա՞ զարգացնելու նման մասնագիտությունները: Փոխնախարարը լսել է նաեւ ՄԿՈՒ հաստատությունների աշխատակիցների դիտարկումները վերոնշյալ հարցերի շուրջ եւ պատասխանել նրանց հուզող հարցերին:

3եղիցն 3043ԱՆՆԻՍԱՆ

«Հակոբ Կոջոյան» կրթահամալիր

Արցախ

Վերջին դասը՝ յուրատեսակ ցուցահանդեսով

Արձագանքներ՝ բոլորիս հոգիներում

ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը Երեւանի քաղաքապետարանում ներկա է եղել «Հակոբ Կոջոյան» կրթահամալիրի շրջանավարտների «Վերջին դաս» միջոցառմանը:

Միջոցառմանը մասնակցել եւ շրջանավարտներին ողջունել են նաեւ Երեւանի քաղաքապետի պաշտոնակատար եւ առաջին տեղակալ Լեւոն Հովհաննիսյանը, ՀՀ-ում Ֆրանսիայի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անն Լույոն եւ «Հակոբ Կոջոյան» կրթահամալիրի տնօրեն Ռուզաննա Երեմյանը:

Կրթահամալիրն այս տարի 72 շրջանավարտ ունի եւ ավանդաբար վերջին զանգն ազդարարում է ցուցահանդեսով: Այս տարի կազմակերպված ցուցահանդեսը կրում էր «Ես չեմ եղել Փարիզում» խորագիրը. շրջանավարտները յուրովի պատկերել էին իրենց պատկերացրած Փարիզն ու սերը Ֆրանսիայի հանդեպ՝ արտացոլելով հայ-ֆրանսիական բարեկամական հարաբերությունները: Կրթահամալիրի սաները տարատեսակ առարկաներից ստեղծել էին նաեւ էյֆելյան աշտարակի քանդակները:

ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը շնորհավորել է կրթահամալիրի շրջանավարտներին եւ նրանց ծնողներին հիշարժան իրադարձության առթիվ:

«Այսօր պատիվ ունեմ ներկա լինելու վերջին դասի երրորդ արարողությանը եւ հիմա ավելի համոզվեցի, որ դարձնում եմ իր դրոշմն է թողնում աշակերտների եւ շրջանավարտների վրա: Վստահ եմ՝ այն ազդեցությունը, որն ունեցել է «Հակոբ Կոջոյան» կրթահամալիրն իր սաների վրա, ամբողջ կյանքում նրանց տանելու է դեպի լուսավոր ապագա, հաջողություններ, մեծ ձեռքբերումներ ու ստեղծարարություն: Ցուցահանդեսը, որն այստեղ ներկայացված է, շատ հետաքրքիր ու խոստումնալից է», - ասել է Արաքսիա Սվաջյանը՝ շրջանավարտներին մաղթելով նվիրական երազանքների իրականացում՝ հոգուտ մեր երկրի, քաղաքի ու պետության զարգացման:

Երեւանի քաղաքապետի առաջին տեղակալ, քաղաքապետի պաշտոնակատար Լեւոն Հովհաննիսյանը եւս շնորհավորել է շրջանավարտներին. «Տեսնում եմ, որ բոլորդ իսկապես ուրախ եք: Կարծում եմ՝ հենց այդպես էլ պետք է անցկացնել վերջին զանգը, որովհետեւ ի վերջո, դպրոցի հետ կապը, վստահ եմ, միշտ լինելու է: Սա բազմակողմ կրթահամալիր է եւ կրթում է տաղանդավոր ու խոստումնալից երեխաների, որոնք մեր վաղվա արժանապատիվ քաղաքացիներն են լինելու: Ծնորհավորում եմ եւ մաղթում եմ բարի երթ»:

ՀՀ-ում Ֆրանսիայի արտակարգ եւ լիա-

զոր դեսպան Անն Լույոն, տպավորված շրջանավարտների աշխատանքների որակով, նրանց հետագա հաջողություններ է մաղթել. «Իսկապես շատ տպավորված եմ այն ամենով, ինչ տեսա այստեղ: Ինչպես կտավներն, այնպես էլ էյֆելյան աշտարակի տարատեսակ քանդակները շատ հետաքրքիր ու տպավորիչ են: Գիտեի, որ հայ երիտասարդները շատ ստեղծագործ ու տաղանդավոր են, բայց որ այսքան, չէի պատկերացնում: Նրանց աշխատանքները խորհրդանշում են Հայաստանի եւ Ֆրանսիայի միջեւ բարեկամությունը: Հույս ունեմ՝ այս բոլոր երիտասարդները կսովորեն ֆրանսերեն եւ մի օր կլինեն Փարիզում»:

Ողջույնի խոսքով հանդես է եկել նաեւ կրթահամալիրի տնօրեն Ռուզաննա Երեմյանը:

«Երեւանը մեր տունն է, եւ երեւանը սիրող մարդիկ մեր կողքին են, որովհետեւ գիտեն, որ մեր շրջանավարտները որոշ ժամանակ անց ծառայելու են երեւանի եւ առհասարակ Հայաստանի Հանրապետության զարգացմանը: Սա է պատճառը, որ այս տարի մեր ավարտական միջոցառումը կազմակերպել էինք Երեւանի քաղաքապետարանում», - նշել է Ռուզաննա Երեմյանը՝ շրջանավարտներին մաղթելով նույնքան գունագեղ կյանք, ինչպիսին, որ այն եղել է կրթահամալիրում:

Շրջափակված Արցախում վերջին զանգի ավանդական հանդիսությունները ներդրողական էին, բայց շրջանավարտների՝ բոլոր սահմանները հատող ուրախությունն իր արձագանքն ուներ բոլորիս հոգում: Այս տարվա շրջանավարտներն անցել են դաժան փորձությունների միջով՝ համավարակ, դաժան պատերազմ, շրջափակում:

«Արագ փոփոխվող աշխարհը ենթադրում է նոր գաղափարներ, կյանքի հանդեպ արդիական մոտեցումներ եւ անհրաժեշտություն է որակյալ ու շարունակական կրթությունը: Առավել եւս մեր հայրենիքի՝ վերավոր Արցախի ապաքինման ծանապարհին անհնար է արդյունավետություն ապահովել առանց արհեստավարժ եւ մրցունակ մասնագետների, որոնց շարքերը, համոզված եմ, մոտ ապագայում համալրելու եք նաեւ դուք, եւ մեր փոքրիկ հայրենիքի բարեկեցության եւ բարգավաճման գործում, նշանակալի է լինելու նաեւ ձեր ներդրումը», - շրջանավարտներին ուղղված իր շնորհավորական ուղերձում նշել է ԱՀ ԿԳՄՍ նախարար Նորայր Սկրտչյանը:

Մեզ հետ ունեցած զրույցի ընթացքում գերատեսչության ղեկավարը նշել է, որ շրջանավարտների թիվը նախորդ տարվա համեմատ զրեթե անփոփոխ է: Նրանց մի մասը դիմել է միջին եւ նախնական մասնագիտական, բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ, մի մասը հայտագրվել է հայաստանյան բուհեր ընդունվելու համար:

Նվարդ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ
p. Ստեփանակերտ,
մեր սեփական թղթակից

Քրիստափոր Կարա-Մուրզա - 170

Երգչախմբային հոբելյանական փառատուն

Երաժշտական ցանկացած իրադարձություն տոն է երաժշտագետ եւ երաժշտասեր հասարակության համար:

Հայաստանի Կոմպոզիտորների միությունը Արարատյան Հայրապետական թեմի գործընկերությամբ կազմակերպել է Քրիստափոր Կարա-Մուրզայի 170-ամյակին նվիրված երգչախմբային փառատուն:

Փառատոնի մեկնարկը տրվել է Կոմպոզիտորների միության համերգասրահում: Փառատոնի բացվեց Արարատյան Հայրապետական թեմի Առաջնորդական Փոխանորդ Գերաշնորհ Տեր Նավասարդ արքեպիսկոպոս Կճոյանի օրհնությամբ եւ աղոթքով, որից հետո Հովհաննես սարկավազ Ներսեսյանը լսարանին ներկայացրեց Կարա-Մուրզայի քառամայն պատարագի մեկնությունը, այնուհետեւ ներածական խոսքով հանդես եկավ երաժշտագետ Նարինե Ավետիսյանը, որը փառատոնի ընթացքում ներկայացրեց Կարա-Մուրզայի կենսագրության եւ ժառանգության վերաբերյալ կարեւոր փաստեր:

Փառատոնի մեկնարկային փուլը իրենց ներկայությամբ պատվեցին Հայաստանի Կոմպոզիտորների միության նախագահ Արամ Սաթյանը, ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինտիտուտի տնօրեն, արվեստագիտության դոկ-

տոր, պրոֆեսոր Աննա Ասատրյանը, կոմպոզիտորներ Ավետիս Բերբերյանը, Ստեփան Բաբաթորոսյանը:

Համերգաշրջանի այս փուլին մասնակցում էին «Աննա Մայիլյան» վոկալ տրիոն, դաշնակահար Էլեն Կիրակոսյանը, Երեւանի Ղ. Սարյանի անվան արվեստի դպրոցի երգչախումբը (խմբավար՝ Գրիգոր Հարությունյան), Երեւանի Արմեն Տիգրանյանի անվան երաժշտական դպրոցի երգչախումբը (խմբավար՝ Ռուբեն Կարասեֆերյան) եւ Երեւանի Հ. Դանիելյանի անվան արվեստի դպրոցի երգչախումբը (խմբավար՝ Հասմիկ Ամատունի-Թորգոմյան):

Փառատոնի բացման հանդիսավոր արարողությանը հնչեցին Քրիստափոր Կարա-Մուրզայի, Ա. Բաբաջանյանի, Է. Հովհաննիսյանի, Ռ. Պետրոսյանի, Ս. Լուսիկյանի, Թ. Ալթունյանի, Ա. Սաթյանի, Ռ. Ամիրխանյանի, Ս. Մավիսակալյանի, Ս. Շաքարյանի, Գ. Հարությունյանի խմբերգային ստեղծագործություններն ու մշակումները:

Համերգի մեկնարկային օրը արդյունավետ էր Կարա-Մուրզայի անձի եւ գործունեության հանրայնացման, ինչպես նաեւ հայ կոմպոզիտորների ստեղծագործությունների հնչեցման առումներով:

Փառատոնը եռափուլ համերգաշար է,

որի երկրորդ փուլը նույնպես կայացավ Հայաստանի Կոմպոզիտորների միության համերգասրահում: Այս անգամ եւս համերգը հանդիսապետում էր Արարատյան Հայրապետական թեմի Առաջնորդական Փոխանորդ Գերաշնորհ Տեր Նավասարդ արքեպիսկոպոս Կճոյանը: Համերգին ներկա էր կոմպոզիտորների եւ արվեստագետների նույն հանձնախումբը, որին միացել էին նաեւ Հայաստանի երաժշտական ընկերության նախագահ, պրոֆեսոր Դավիթ Ղազարյանը եւ բանաստեղծ Լեւոն Բլբուլյանը:

Փառատոնի երկրորդ փուլի համերգին մասնակցում էին բացառապես Երեւանի հանրակրթական դպրոցների երգչախմբերը. Լեւոն Շանթի անվան հ. 4 դպրոցի (խմբավար՝ Գայանե Բարսեղյան), «Վարդանանց ասպետներ» հ. 106 հիմնական դպրոցի (խմբավար՝ Ներսես Մարգարյան), Գալինա Ստարովյուտովայի անվան հ. 177 հիմնական դպրոցի (խմբավար՝ Գայանե Մարգարյան), Հենրիկ Խաչատրյանի անվան հ. 199 հիմնական դպրոցի (խմբավար՝ Լիաննա Գեորգյան), Լեոնիդ Ազգալյանի անվան հ. 200 դպրոցի (խմբավար՝ Անի Եղիազարյան), Երեւանի հ. 156 դպրոցի (խմբավար՝ Շուշանիկ Վասակյան):

Համերգի ընթացքում հնչեցին Քրիստափոր Կարա-Մուրզայի, Կոմիտաս վարդապետի, Կ. Օրբելյանի, Է. Միհրանյանի, Մ. Վարդապարյանի, Ս. Լուսիկյանի, Ռ. Պետրոսյանի, Ս. Մավիսակալյանի եւ Ժ. Բլբուլյանի ստեղծագործությունները:

Փառատոնը կամփոփվի Առնո Բաբաջանյանի անվան ֆիլիարմոնիայի փոքր դահլիճում:

Փառատոնի նպատակն է հանրայնացնել հայ խմբերգային արվեստի նախահայր Քրիստափոր Կարա-Մուրզայի թողած հսկայական ժառանգությունը, տարածել հայ դասական եւ ժամանակակից կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները, ինչպես նաեւ մանկական երգչախմբերի մեջ սեր արթնացնել դեպի հայ խմբերգային արվեստը:

Համերգային այս հանգրվանում փառատոնի կազմակերպումը համարում ենք արդյունավետ եւ նպատակային: Փառատոնը մի քայլ է ուղղված երգչախմբերի համախմբմանը, արվեստի, երաժշտական եւ հանրակրթական դպրոցների համագործակցությանը՝ ի շահ հայ երաժշտական արվեստի եւ հայկական մշակույթի:

Գրիգոր ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«100 գաղափար Հայաստանի համար»

Ամփոփվել է հանրապետական երիտասարդական մրցույթը

Ամփոփվել է 2023 թվականի «100 գաղափար Հայաստանի համար» նորարարական նախագծերի և գիտատեխնիկական մշակումների հանրապետական երիտասարդական մրցույթը...

Վորելով մրցույթի մասնակիցներին ասել է ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը...

թյունը քաջալերող ծրագիր է, որտեղ կարելի է ներկայացված հայտերի ոչ միայն գիտական բաղադրիչը...

Միջոցառմանը ներկա են եղել ՀՀ ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը, նախարարի տեղակալ Արթուր Մարտիրոսյանը...

Ըստ նախարարի՝ կազմկոմիտեի և փորձագիտական հանձնաժողովի աշխատանքը ցույց է տալիս, որ մրցույթի հիմքում դրված են որակի գնահատման խիստ չափանիշներ...

Փոխնախարարը նշել է, որ մրցույթի հաղթողները հնարավորություն ունեն նաև մասնակցելու «100 գաղափար ԱՊՀ-ի համար» միջազգային երիտասարդական մրցույթին...

«Այս մրցույթի առանցքային իմաստներից մեկը երիտասարդների շրջանում նորարար գաղափարների ներկայացման խրախուսումն է՝ որպես կրթական գործընթացի անխուսափելի բաղադրիչ»,- շնորհա-

Նախարարը նշել է, որ տարեցտարի աճում է հետաքրքրությունը մրցույթի նկատմամբ...

Ժաննա Անդրեասյանը հորդորել է մասնակիցներին դառնալ դեսպաններ իրենց տարեկիցների շրջանում՝ տարածելու և խրախուսելու մրցույթի մասնակցությունը...

«100 գաղափար Հայաստանի համար» մրցույթն անցկացվում է երիտասարդների նորարարական մտածողությունը զարգացնելու, ՀՀ սոցիալ-տնտեսական զարգացման խնդիրների լուծման գործընթացում երիտասարդներին ներգրավելու, գիտատեխնիկական մշակումներ և նորարարական նախագծեր իրականացնելու քաղաքացիական նախաձեռնությունների խթանման նպատակով:

Մրցույթն անցկացվել է 5 անվանակար-

գում, որոնց շրջանակում ներկայացվել է 66 հայտ: Հաղթող է ճանաչվել 5 հայտ, որոնցից յուրաքանչյուրն արժանացել է 500.000-ական դրամի:

Միայն «Ճարտարապետական գիտություններ» անվանակարգում մասնակիցները չեն հաղթահարել սահմանված չափանիշների շեմը: Կազմկոմիտեի և փորձագիտական հանձնաժողովի որոշմամբ՝ «Գյուղատնտեսական գիտություններ» անվանակարգում հաղթող է ճանաչվել 2 հայտ:

«100 գաղափար Հայաստանի համար» մրցույթի հինգ անվանակարգում հաղթող գաղափարներն են՝

1. Ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ՝ Նունե Սկրտչյան, Սիլվա Մովսիսյան, Մաքսիմ Գրիգորյան, նախագիծը՝ «Օպտիկական տատանագրիչ»:

2. Գյուղատնտեսական գիտություններ (այդ թվում՝ կենսաբանական գիտություններ)՝ Անի Հարությունյան, Ջենմա Մանոյան, Աստղիկ Համբարձումյան և Դիանա Հակոբյան, նախագիծը՝ «Ֆիկոցիանինից սինթեզված մանոմասնիկները՝ խոտուումնալից հակաբակտերիական միջոց»:

3. Գյուղատնտեսական գիտություններ (այդ թվում՝ կենսաբանական գիտություններ)՝ Մանե Թադևոսյան, նախագիծ՝ «Ինչպե՞ս թափոնից ստանալ արժեքավոր նյութեր»:

4. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ (այդ թվում՝ ռազմական գիտություններ)՝ Լիլյա Հովհաննիսյան, նախագիծ՝ «Վաղ ազդարարման սեյսմիկ համակարգ»:

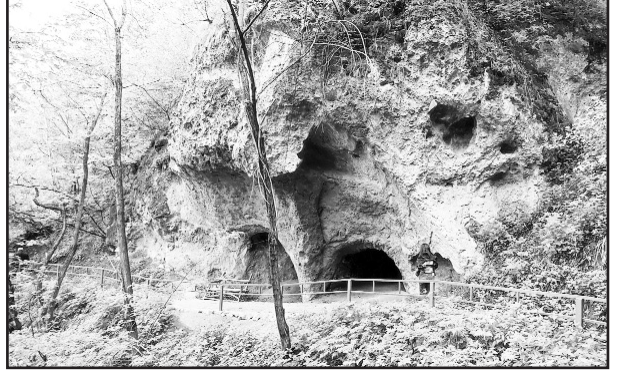
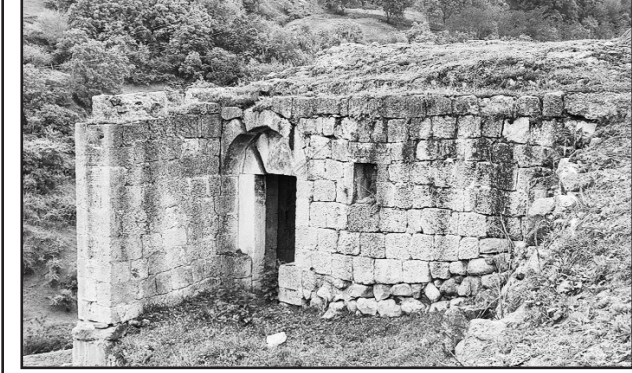
5. Մանկավարժական գիտություններ՝ Ջուլիետա Վարդանյան, նախագիծը՝ «TeenOri»:

Հաղթած գաղափարների հեղինակները շնորհակալություն են հայտնել ԿԳՄՍ նախարարությանը հնարավորության համար՝ շեշտելով, որ հաղթանակը մոտիվացնող և պարտավորեցնող է: Նրանցից շատերը նպատակ ունեն մեծացնել թիմը և ընդլայնել ծրագիրը, ինչին կծառայեն մրցանակը:

Միջոցառման շրջանակում շնորհակալագրեր են հանձնվել նաև «100 գաղափար Հայաստանի համար» մրցույթի կազմկոմիտեի և փորձագիտական հանձնաժողովի անդամներին:

Տեղ համայնքի Սուրբ Գեորգ եկեղեցու վերականգման աշխատանքները կավարտվեն ընթացիկ տարում

Պետական աջակցությամբ՝ տարեկարգից իրականացվում են ՀՀ Սյունիքի մարզի Տեղ համայնքի Սուրբ Գեորգ եկեղեցու վերականգման աշխատանքները: ԿԳՄՍՆ պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության վարչության աշխատակիցները հերթական այցն են կատարել Սյունիքի մարզ՝ Սուրբ Գեորգ եկեղեցու վերականգման աշխատանքների ընթացքին ծանոթանալու նպատակով: Այցին ներկա էին կապալառու և որակի տեխնիկական և հեղինակային հսկողություն իրականացնող կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Աշխատանքները ընթանում են համաձայն ժամանակացույցի և նախատեսված ծրագրի: Քննարկվել են շինարարության ընթացքում առաջացած խնդիրները, տեղում տրվել են նոր նախագծային լուծումներ: Շինարարության ընթացքը գնահատվել է բավարար: Աշխատանքները նախատեսվում է ավարտել ընթացիկ տարում: Այցի շրջանակում նախատեսված հաջորդ հուշարձանը Սյունիքի մարզի Խնձորեսկ գյուղում գտնվող Մխիթար սպարապետի գերեզմանն էր: Աշխատանքային խմբի կողմից տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ խնձորեսկի պահպանական գոտում իրականացվող շինարարության վերաբերյալ: Քննարկվել է խնձորեսկին արգելոց-թանգարանի կարգավիճակ տալու անհրաժեշտությունը: Աշխատանքային խումբն այցելել է նաև Վայոց ձորի մարզի Հորս գյուղ, որտեղ վարչական ղեկավարի հետ դիտարկվել են 13-րդ դարով թվագրվող Իշխան Չեսար Օրբելյանի ապարանը («Չեսարի դարպաս») և նրա հարակից տարածքում գտնվող եկեղեցին: Վերջինը գտնվում էր կիսավեր վիճակում, մի մասով հատում էր գյուղական նշանակության ճանապարհը, որի արդյունքում քանդվել էր եկեղեցու արևմտյան հատվածը: Մասնագիտական խումբն արձանագրել է պեղումների իրականացման անհրաժեշտությունը, որից հետո թանգարանացման ծրագրի շրջանակում անհրաժեշտ կլինի ձեռք բերել կառույցների միասնական վերականգման նախագիծը՝ հուշարձանը վերականգնելու նպատակով:

Ներառական կրթություն

Վերանորոգվել է Վանաձորի կենտրոնը

Նախարար Ժաննա Անդրեասյանը մասնակցել է 33 Լոռու մարզի Վանաձորի տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության վերանորոգված կենտրոնի բացման արարողությանը:

Կենտրոնը վերանորոգվել է 33 ԿԳՄՍ նախարարության եւ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության համագործակցությամբ՝ «Ներառական կրթության համակարգի հզորացում Հայաստանում» ծրագրի շրջանակում: Վանաձորի ՏՄԱԿ-ի բացմամբ՝ ամփոփվել է ծրագիրը:

Միջոցառմանը ներկա են եղել ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը, 33 Լոռու փոխմարզպետ Հովհաննես Ավետիսյանը, Վանաձոր համայնքի ղեկավար Արկայի Փելեշյանը, ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության հայաստանյան առաքելության տնօրեն Ջոն Ալեյլոն, պաշտոնատար այլ անձինք:

«Ծրագրի շրջանակում մեր երեք մարզերում՝ Սյունիքում, Լոռիում եւ Շիրակում, կարողացել ենք ներառականության պահանջներին համապատասխանեցնել ուսումնական հաստատությունների ու տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների պայմանները: Չնայած բարդ դրություններին՝ կարողացանք ծրագիրը հասցնել իր տրամաբանական ամփոփման կետին ու այսօր միասին տեսնում ենք, թե ինչ նոր պայմաններ են ստեղծված երեխաներին անհրաժեշտ ծառայություններ տրամադրելու համար»,- ասել է ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը:

թյան կենտրոնների պայմանները: Չնայած բարդ դրություններին՝ կարողացանք ծրագիրը հասցնել իր տրամաբանական ամփոփման կետին ու այսօր միասին տեսնում ենք, թե ինչ նոր պայմաններ են ստեղծված երեխաներին անհրաժեշտ ծառայությունները

տրամադրելու համար»,- ասել է ԿԳՄՍ նախարար Ժաննա Անդրեասյանը: Ըստ նախարարի՝ համընդհանուր ներառումն իրողություն է ինչպես նախադպրոցական, այնպես էլ արհեստագործական եւ մասնագիտական կրթության ոլորտներում:

Հարուսակությունը՝ էջ 12

«Ամենօրյա առաջնագծում»

Կին գործիչների պատմական դերակատարումը պետք է ավելի տեսանելի դարձնել

Նախարար Ժաննա Անդրեասյանը մասնակցել է TEDxYerevan նախագծի «Ամենօրյա առաջնագծում» թեմայով քննարկմանը, որն անցկացվել է հարցազրույցի ձևաչափով: Բանախոսության հիմնական թեման կառավարման համակարգում, հանրային կյանքում եւ մասնավորապես՝ կրթության ոլորտում կնոջ դերակատարմանն ու առաջնորդությանն է վերաբերել:

Պատասխանելով հարցին, թե երկրի համար կարելու է ուղիղտեսի կառավարումը ինչ օգնեք եւ աշխատանք է պահանջում, Ժաննա Անդրեասյանը նշել է երեք հիմնական հատկանիշ՝ ժամանակի պլանավորումը, գլխավորը երկրորդականից տարբերելու ունակությունը եւ հետեւողականությունը:

«Եթե գիտես՝ ինչ պետք է անել, ինչ ժամկետներում եւ ինչ քայլեր են պետք դրան հասնելու համար, մնացածն արդեն կազմակերպական խնդիրներ են: Ամենակարևոր խնդիրներից է պատկերացնել այն, ինչ պահանջում են մյուսներից, որովհետեւ եթե ինքդ չես պատկերացնում, չես կարողանա նաեւ այլոց բացատրել, թե ինչ պետք է արվի: Հետեւաբար, արդյունավետ կառավարման համար պետք է կարողանաս խորությամբ պատկերացնել ոլորտները՝ լսելով մասնագետներին, հաջորդաբար գատելով գլխավորը երկրորդականից: Իհարկե, կարելու են նաեւ կառավարման տեսությունն ու գիտելիքները, սակայն դա բավարար չէ, եւ իրականության մեջ կոնկրետ խնդիրը լուծում է ստանում, եթե ունես կառավարման հատկանիշներ: Միեւնույն ժամանակ կառավարումն առանց տեսության շատ վտանգավոր է, որովհետեւ կարող է քաոս առաջանալ:

Կառավարման գործընթացում շատ կարելու է երկարատեւ քայլերի պլանավորումը, որը մեր իրականությանը, ցավոք, բնորոշ չէ: Երկարատեւ պլանավորված քայլերի իրագործումը համբերություն է պահանջում»,- ասել է նախարարը:

Անդրադառնալով կրթության կառավարման համակարգում կանանց ներգրավվածությանը՝ նախարարը շեշտել է՝ ինչպես

հանրակրթության, այնպես էլ բարձրագույն կրթության համակարգում դասավանդողների մեծ մասը կանայք են, ինչը բնորոշ իրավիճակ է ոչ միայն Հայաստանի, այլև ողջ աշխարհի համար:

«Կանայք իրենք կարիք ունեն պատկերացնելու եւ սահմանելու իրենց խնդիրները, որովհետեւ կրթության համակարգում կանանց մեծաթիվ ներկայությունը հանրային ընկալումներում իրավիճակային փոփոխության չի բերում: Հիմա շատ է խոսվում տարբեր ոլորտներում կանանց ներգրավվածությունը խթանելու մասին, ինչը կարելու է: Բայց կանայք հաճախ իրենք են դառնում այն կարծրատիպերի վերարտադրողը, որը խանգարում է առաջին հերթին իրենց հանրային առաջխաղացմանը:

Պատկերացրեք, երբ ես հանրակրթության ոլորտը համակարգող փոխնախարար էի, ուսպլանի հաստատման ժամանակ հայտնաբերեցի, որ «Տեխնոլոգիա» առարկայի ժամին աղջիկներն ու տղաները բաժանվում են առանձին խմբերի՝ ըստ սեռերի: Սա գրված էր պաշտոնապես՝ նախարարի հրամանում, որը ենթադրում է, օրինակ, որ չի կարող լինել տղա, ով հետաքրքրվում

է խոհարարությամբ կամ դերձակությամբ, կամ աղջիկ, որն ուզում է աշխատել փայտի հետ: Սա պետական քաղաքականության տեսանկյունից արևուրդ էր:

Մենք փոփոխություն ենք արել եւ սահմանել ենք, որ խմբերի բաժանումը պետք է կատարվի ըստ երեխայի նախասիրությունների: Բայց ի՞նչ ենք ստացել՝ որպես արդյունք: Դպրոցները, ավանդույթի ուժով, շարունակում են աղջիկների եւ տղաների բաժանել խմբերը, չնայած կարգով գրված է՝ ըստ նախասիրությունների: Սրանք շատ դժվար փոփոխություններ են, որոնք պահանջում են մոտեցումների փոփոխություններ:

Երբ ուսուցիչը դասարանում տեսնում է, որ որեւէ աղջիկ հետաքրքրված է մի մասնագիտությամբ, որն իր կարծիքով աղջկա մասնագիտություն չէ, առնվազն պետք է չարտահայտվի այդ մասին, որովհետեւ արտահայտվելով նա ճնշում է գործադրում երեխայի վրա: Կամ նույն կերպ կա մտածողություն, որ մաթեմատիկայից հիմնականում տղաներն են ուժեղ: Այս մասին բարձրաձայնելով մենք աղջիկների մոտ կոտրում ենք այդ առարկայի նկատմամբ ձգտումն ու դրանով առաջ գնալու հնարավորությունը:

Նույն կերպ ճնշման են ենթարկվում նաեւ տղաները, երբ փորձում են հետաքրքրություն ցուցաբերել այնպիսի ուղղությամբ, որն ընդունված է համարել աղջկա գործ:

Ուսուցիչներն ամենամեծ ազդեցությունն ունեն երեխաների մտածողության ձևավորման վրա՞ զո՞րք դա ապացուցված է բազմաթիվ հետազոտություններով»,- նշել է Ժաննա Անդրեասյանը:

Նախարարի խոսքով՝ հանրակրթության մեր չափորոշիչն անցել է տարբեր փորձաքննություններ, այդ թվում՝ գենդերային զգայունության եւ մասնագիտական կողմնորոշման խնդիրների վերլուծության տեսանկյունից: Նաեւ նշել է՝ մեր չափորոշիչով մասնագիտական կողմնորոշմանը կարելու տեղ է տրվում:

Կրթական ծրագրերում կին գործիչների պատմական դերակատարման ընդգծումը եւս առաջնային խնդիր է, եւ կանանց գործունեության ներկայացումը, ըստ նախարարի, պետք է ավելի տեսանելի դարձնել:

«Մենք արժանավոր կանայք շատ ունենք, եւ պետք է կանանց գործունեությունը պատշաճ ներկայացված եւ գնահատված լինի, որպեսզի նրանք իրենց կերպարով օրինակ լինեն մեր երեխաների համար»,- նշել է նախարարը եւ որպես այս ուղղության մեջ արված քայլ՝ հիշատակել օրերս երեւանի դպրոցներից մեկի անվանակոչումը հայտնի գրող եւ հասարակական գործիչ Զապել Եսայանի անունով:

Ժաննա Անդրեասյանի խոսքով՝ այս քաղաքականությունը պետք է շարունակվի արձանների տեղադրմամբ, փողոցների անվանակոչմամբ, գրքերի հրատարակմամբ, ֆիլմերի նկարահանմամբ եւ այլ աշխատանքներով:

Նշենք, որ TEDxYerevan նախագծի շրջանակում որպես հարցազրուցավար՝ հանդես է եկել լրագրող, հանրային գործիչ Մարիա Եփթիգյանը:

TEDxYerevan նախագծի համակարգող Քրիստինե Սարգսյանի տեղեկացմամբ՝ «Ամենօրյա առաջնագծում» խորագրով քննարկումը 2023 թվականի առաջին միջոցառումն է:

«Էրազմուս+»

«Էրազմուս+» ծրագրի տեղեկատվական օրերը ԿԳՄՍՆ-ում

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարությունում մեկնարկել են «Էրազմուս+» ծրագրի մրցույթում հաղթած հայաստանյան նախագծերի տեղեկատվական օրերը:

ԿԳՄՍ նախարարության աջակցությամբ միջոցառումը կազմակերպվել էր Հայաստանում «Էրազմուս+» ծրագրի ազգային գրասենյակի կողմից: Ներկա էին ԿԳՄՍ նախարար տեղակալ Արթուր Մարտիրոսյանը, Հայաստանում ԵՄ դեսպան Անդրեա Վիկտորինը, Հայաստանում «Էրազմուս+» ծրագրի ազգային գրասենյակի համակարգող Լանա Կառլովան, բուհերի, հասարակական կազմակերպությունների եւ այլ շահառու կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

ԿԳՄՍ նախարար տեղակալ Արթուր Մարտիրոսյանը ողջունել է միջոցառման մասնակիցներին եւ մաղթել է արդյունավետ աշխատանքային քննարկումներ:

«Մեր համագործակցությունը որակական նոր փուլում է գտնվում, սկսվել է «Էրազմուս+» ծրագրի երկրորդ 2021-2027 թթ. շրջափուլը, որի շրջանակում մեծացել են հնարավորությունները Հայաստանի եւ Եվրոպական միության կրթական հաստատությունների միջև համագործակցության զարգացման համար: Մասնավորապես այս շրջափուլում ընդգրկվել են նաեւ նախնական ու միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները: Անգնահատելի է «Էրազմուս+» ծրագրի դերը ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտի զարգացման եւ ընդլայնման առումով: «Էրազմուս+» ծրագրով ակնկալվող վերջնարդյունքները համահունչ են նաեւ «ՀՀ կրթության մինչեւ 2030 թվականի զարգացման պետական

ծրագրով որդեգրած բարեփոխումներին միտված բարձրագույն կրթության միջազգայնացմանն ու ակադեմիական շարժունության խրախուսմանը», - նշել է ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալը:

Նրա խոսքով՝ նախարարությունն ակնկալում է առավել սերտ համագործակցություն «Էրազմուս+» ծրագրի ազգային գրասենյակի եւ Հայաստանի ուսումնական հաստատությունների միջև: Արթուր Մարտիրոսյանը հույս է հայտնել, որ ազգային գրասենյակի եւ ուսումնական հաստատությունների համատեղ լրացուցիչ ջանքերի ներդրման արդյունքում միջազգային շարժունության ցուցանիշները կբարելավվեն:

Նա ծրագրի շահառուներին հորդորել է իրականացնել փոխկապակցված քայլեր ազգային գրասենյակի հետ՝ շարժունության ծրագրերում ակադեմիական հանրու-

թյան ավելի լայն ընդգրկվածություն ապահովելու ուղղությամբ:

Հայաստանում ԵՄ դեսպան Անդրեա Վիկտորինը ողջունել է ներկաներին եւ շնորհակալություն է հայտնել արդյունավետ համագործակցության համար եւ համոզմունք հայտնել, որ «Էրազմուս+» ծրագրի շրջանակում իրականացվող համագործակցությունները շարունակական կլինեն. «Հույս ունեմ, որ իրականացվող նոր ծրագրերը կշարունակեն ապահովել շարժունակությունը, կարողունակությունների եւ հմտությունների զարգացումը, կբարձրացնեն բուհական կրթության գրավչությունը»:

Հայաստանում «Էրազմուս+» ծրագրի ազգային գրասենյակի համակարգող Լանա Կառլովան նշել է, որ ԵՄ-ի կողմից ֆինանսավորող «Էրազմուս+» ծրագիրն աջակցում է ՀՀ-ում բարձրագույն կրթությանը,

դասախոսների վերապատրաստումների, երիտասարդության եւ սպորտի ոլորտում իրականացվող մի շարք ծրագրերին:

Միջոցառման մասնակիցներին առջացող ողջունել են նաեւ Եվրոպական կրթության եւ մշակույթի գործադիր գործակալության ներկայացուցիչ Լուսիա Ջիանինին եւ Եվրահանձնաժողովի կրթության, երիտասարդության, սպորտի եւ մշակույթի գլխավոր տնօրինության ներկայացուցիչ Կինգա Բերեզա-Յուսակը:

Երկօրյա միջոցառման նպատակն է ներկայացնել «Էրազմուս+» դրամաշնորհի ստացած բարձրագույն, նախնական արհեստագործական եւ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների կողմից իրականացվելիք նախագծերի հիմնական նպատակներն ու ակնկալվող արդյունքները: Միջոցառման առաջին օրը նվիրված էր բարձրագույն կրթության ոլորտին, որի ընթացքում ներկայացվել է բարձրագույն կրթության կարողությունների զարգացման ԵՄ-ի կողմից հաստատված 4 նոր ծրագրեր, «Էրազմուս Մոնդուս նախագծեր» գործողության շրջանակում շահած անդրանիկ ծրագիրը եւ «Ժամ Մոնե ամբիոն» նախագիծը: Իսկ միջոցառման երկրորդ օրը նվիրված է լինելու ՄԿՈՒ ոլորտում կարողությունների զարգացման 3 նոր նախագծերի ներկայացմանը, որից հետո նախատեսվում է պանելային քննարկում ՄԿՈՒ դաշտի պետական եւ մասնավոր հաստատությունների ներկայացուցիչների հետ:

Շահագրգիռ կողմերը «European Year of Skills 2023» խորագրի ներքո նաեւ քննարկելու են մասնագիտական կրթության եւ հմտությունների միջև կապը:

Վերանորոգվել է Վանաձորի կենտրոնը

սկիզբ էլ 11

ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ Արաքսիա Սվաջյանը հավելել է, որ ներառական կրթությունն ու յուրաքանչյուր երեխայի համար կրթության հնարավորությունների ստեղծումը պետական քաղաքականության հիմնարար սկզբունքներից մեկն է: «Կառույցները, որոնք ստեղծված են աջակցելու այս գործընթացին, պետք է ապահովեն պայմաններ՝ հնարավորություն տալու ցանկացած երեխայի ստանալ աջակցություն՝ կարիքի առկայության դեպքում», - ասել է նա:

ՏՄԱԿ-ի տնօրեն Սասուն Հարությունյանի տեղեկացմամբ՝ 2022 թվականից կենտրոնն աջակցում է նաեւ նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններին: 2023 թ. կներգրավվեն նաեւ քոլեջներն

ու ուսումնարանները: Ընդհանուր առմամբ՝ Վանաձորի տարածքային մանկավարժա-հոգեբանական աջակցության կենտրոնը կսպասարկի 92 դպրոց, 23 նախադպրոցական հաստատություն, 6 քոլեջ՝ ներառյալ Ալավերդու մասնաճյուղը:

Ողջույնի խոսքում ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության հայաստանյան առաքելության տնօրեն Ջոն Ալեյլոն արդյունավետ է զննահատել ԿԳՄՍ նախարարության հետ համագործակցությունը՝ նշելով.

«Մենք հավատում ենք, որ ներառական կրթությունը դարձնում է օգնում է ստեղծել հարգանքի մթնոլորտ: Ստեղծելով այնպիսի միջավայր, որտեղ բոլորն ազնիվ են միմյանց հանդեպ եւ ընդունում են մյուսների անհատական տարբերությունները, նե-

րառական կրթությունը դառնում է ընդունելի հասարակության համար: Այդպիսով, նվազում են երիտասարդների շրջանում բուլինգի, հանցավորությունների, զենդեռային խտրականության դեպքերն ինչպես կրթական հաստատությունների ներսում, այնպես էլ՝ դրանցից դուրս»:

Ծրագրի իրականացման եւ համագործակցության համար շնորհակալություն է հայտնել նաեւ ՀՀ Լոռու փոխմարզպետ Հովհաննես Ավետիսյանը: Նա վստահություն է հայտնել, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինները մշտապես պատրաստական են հնարավոր աջակցություն ցուցաբերելու պետական եւ միջազգային ծրագրերին՝ ի նպաստ համայնքի զարգացմանը:

Հյուրերը շրջել են ՏՄԱԿ-ում, ծանոթա-

ցել պայմաններին, դիտարկել հագեցվածությանը եւ գործունեությանը: Ծրագրի շրջանակում նորոգվել եւ կահավորվել են 5 սենյակ եւ 7 առաջնային կարիքի ենթակառուցվածք:

«Ներառական կրթության համակարգի հզորացում Հայաստանում» հնգամյա ծրագրի շրջանակում իրականացվել է ՀՀ Սյունիքի, Շիրակի, Լոռու մարզերում 27 հանրակրթական դպրոցների վերանորոգում, արտադպրոցական ծառայությունների իրականացման համար գույքի եւ սարքավորումների տրամադրում, ինչպես նաեւ 3 մանկավարժա-հոգեբանական աջակցության կենտրոնների փոքրածավալ վերանորոգում, յուրաքանչյուր կենտրոնում ռեսուրս - սենյակների վերանորոգում, կահույքի եւ կրթական խաղերի տրամադրում:

Փորձիր լրացնել

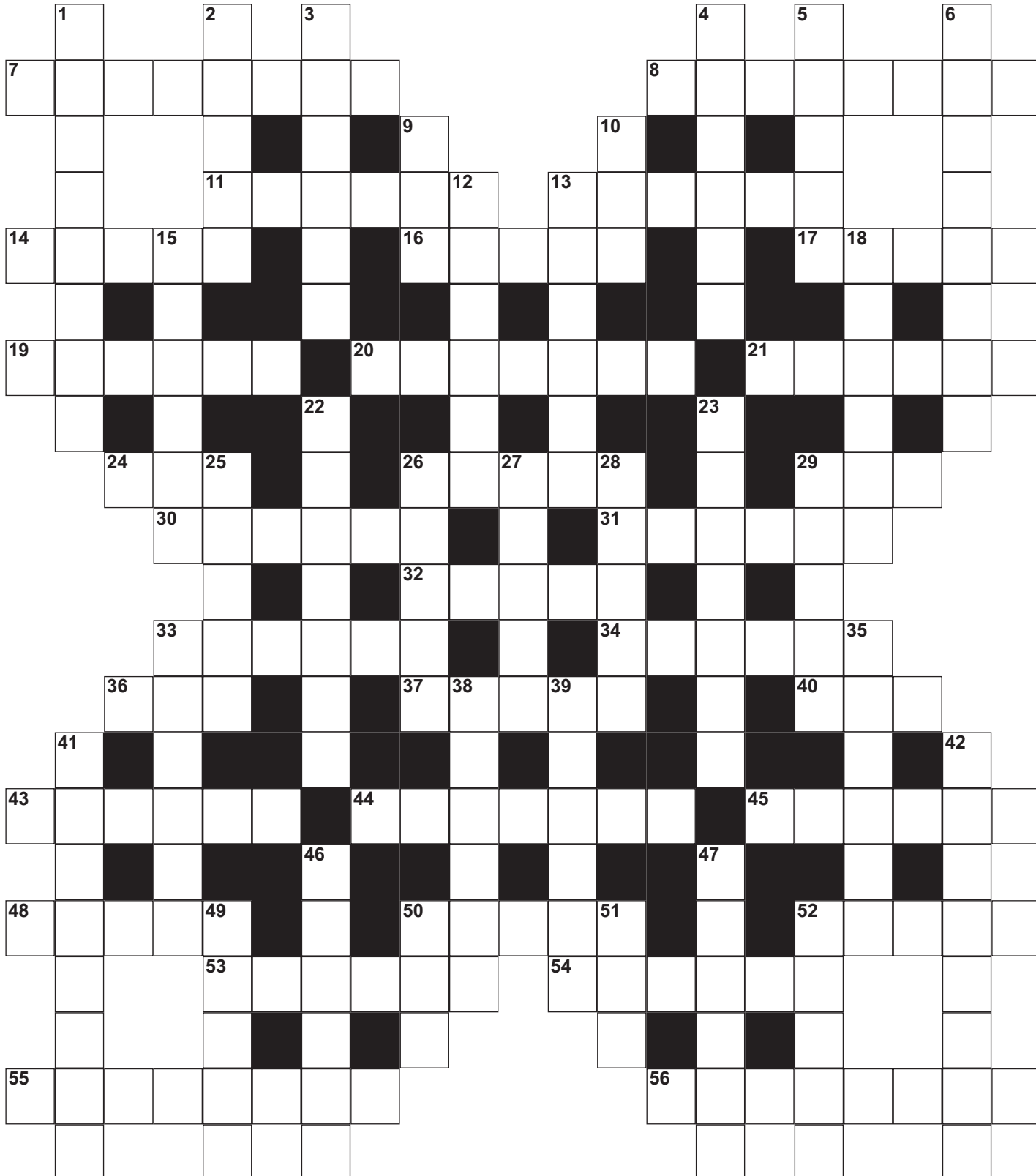
Գիտություն, արվեստ, պատմություն...

Ուղղահայաց

1. Բարձրագույն տիտղոս (Հռոմի պապից հետո) կաթոլիկ եկեղեցու աստիճանակարգում: 2. Օրվան մի օր մոտիկ գյուղից, ...ն ուսին, շունն ետեւից Ներս է մտնում մի զըռ չոբան ... (Հով. Թումանյան) 3. Ամեն քիմիկ կիջնի քաղցրիկ ..., Մեկ-մեկ փշուր ուտինք, մըր սիրտ հավանա, Սասնա էրգիր մըր աչ-վու դեմ թող ծովնա, Քելե, լաո, քելե երթանք մըր էրգիր: 4. Երբ ես հին աշխարհը մտա ես տաղով, սագով-քամանչով՝ Ի՞նչ պիտի անե աշխարհում ես անմիտ-անճարը, ասին (հեղինակ): 5. Հայ գրող, ՀՍՍՀ կուլտուրայի վաստակավոր գործիչ Հմայակ Սահակի Ոսկանյանի գրական անունը: 6. Կարո Սիմոնի ... (1897-1959), ականավոր հայ ճարտարապետ, ՍՍՀՄ ճարտարապետության ակադեմիայի անդամ, փոխպրեզիդենտ (1949-1953): Նրա նշանավոր կառույցներից է հայկական ՍՍՀ տաղավարը Սոսկվայի Համամիութենական գյուղատնտեսական ցուցահանդեսում: Նախագծել է ՀՍՍՀ ԳԱ շենքը (1945-1946): 9. Լամպար, ճրագ, լապտեր: 10. Ներբող, գովք, գովերգություն: 12. Պաուլ ... (1834-1924), գերմանացի նշանավոր փիլիսոփա, նեոկանտականության մարբուրգյան դպրոցի գլխավոր ներկայացուցիչներից: 13. Լեռնազանգված Հայկական ՍՍՀ-ում, Վիրահայոց լեռների արևելյան մասում: 15. Հրվանդան Հունաստանի արեւմտյան մասում, Հոնիական ծովափին: 18. Քաղաքատիպ ավան Հայաստանում, նախկինում վարչական շրջանի կենտրոնը, գտնվում է Քասաղի ավազանի վերին մասում: 22. Քաղաք Արեւմտյան Հայաստանում: Մինչեւ 1920-ական թվականներ մտնում էր Երզրումի վիլայեթի մեջ: 23. Գարուն եկավ, Կարմիր գարուն, Մեծ գետ դարձավ փոքրիկ առուն, Էլ չթողեց ճամփին ճահիճ, Քշեց տարավ օձ ու կարիճ(հեղինակ): 25. Ընդավորների ընտանիքի միանյա բույս, պարենային մշակաբույս: 26. Հագեցած ացիկլիկ ածխաջրածին: 27. Հուդայության գերագույն աստվածը: Պատկերվել է առյուծի, ցուլի, ապա՝ մարդու կերպարանքով: 28. Քաղաք Կրասնոդարի երկրամասում: Մերձսեւծովյան կլիմայական, գլխավորապես մանկական առողջավայր: 29. Պակիստանցի հայտնի ֆիզիկոս, նորեկան մրցանակի դափնեկիր (1979): 33. Վլադիմիր ... (ծն.1906), շվեյցարական նշանավոր քիմիկոս-օրգանիկ, նորեկան մրցանակի դափնեկիր (1975, Ջ.Կոնֆորդի հետ համատեղ): 35. ...ի ծով, ծայրամասային ծով Խաղաղ օվկիանոսում: 38.Էդուարդ Վահանի ... (ծն.1926), հայ օդաչու, զննարկիչ: ՍՍՀՄ վաստակավոր փորձարկող-օդաչու, Սովետական Միության հերոս(1971): 39. Ռուբեն Հովսեփի ... (1894, Գորիս-1955, Երեւան), հայ նշանավոր վիրաբույժ, բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր: Վիրաբույժների համաշխարհային ընկերության վարչության անդամ: 41. Հարություն Կարապետի ... (1906-1973, Երեւան), հայ ականավոր մանրէաբան, սովետահայ մանրէաբանության հիմնադիրներից: ՀՍՍՀ գիտության վաստակավոր գործիչ: 42. Ամերիկացի քաղաքական գործիչ, գիտնական(1816-1895): «Փորձառությունը մի դպրոց է, որտեղ դասերը թանկ արժեն, բայց դա միակ դպրոցն է, որտեղ հնարավոր է սովորել» աֆորիզմի հեղինակը: 46. Ֆրանսիացի հայտնի կոմպոզիտոր Բիզեի օպերաներից, որը 1924-ին բեմադրվել է Լենինականում: 47. Ստեյնի ... (ծն. 1913, Նյու Յորք), ամերիկացի կինոռեժիսոր եւ պրոդյուսեր («Նելսոնը, խելակորույս, խելակորույս աշխարհ»): 49. Խոջա Ահմադ ... (ծն. 1914), հնդիկ կինոռեժիսոր, սցենարիստ, գրող («Թալանաշրջիկ», «Պարոն 420»): 50. Տնօրոց տարավ ... , տընաշեն Չես թող անուն մի շունչ քաշեն: Հեշտ բան հո չի՛, հըլա նոր են Ցըրցան տըվել, թե որ կարեն (Հով.Թումանյան): 51. Սեբեւեթանք, կոկետություն, պչրանք: 52. Մեծ Հայքի Աղձինք նահանգի տասներորդ գավառը:

Հորիզոնական

7. Հայ նշանավոր նյարդավիրաբույժ, պրոֆեսոր: 1922-ին ավարտել է Բուխարեստի համալսարանի բժշկական ֆակուլտետը: 1946-ին եղել է Ռումինիայի առողջապահության մինիստրը: 8. Լուիջի Հակոբ ... (1857, Տրիեստ-1922, Բոլոնիա), հայազգի քիմիկոս: Ապրել է աշխատել է Իտալիայում: Բոլոնիայի համալսարանի պրոֆեսոր: Տրիեստի փողոցներից մեկը կրում է նրա անունը: 11. Ղազարոս Ստեփանի ... (1840-1911), հայ գրող, մանկավարժ, հրապարակախոս («Տորք Անգեղ», «Սրինգ հովվական»): 13. Հավերժահարս, ըստ հունական դիցաբանության՝ ապրում էր Հռենոսում, գայթակղում նավով անցնող ճանապարհորդներին եւ տանում գետի խորքը: 14. Պոլ Աղբիեն Մորիս ... (ծն. 8.8.1902 Բրիստոլ), անգլիացի նշանավոր ֆիզիկոս-տեսաբան, բվանտային ֆիզիկայի հիմնադիրներից: Նորեկան մրցանակի դափնեկիր (1933-ին): 16. _է_, Փարվանա չըքնաղ փերի: Ի՞նչն է ... քո սրտին, Խռնըվում են կըտրիճները, Խընդրում կրկին ու կրկին (Հով.Թումանյան): 17. Հայ գրող, հասարակական գործիչ (1884, գ.Կարմրակ-1968, Կոնստանցա): «Պատգամավոր շուները», «Դեպի հայրենիք: Թռչուններու հասարակապետության մեջ» վեպերի հեղինակ: 19. Վոկալ-գործիքային մեծակտավ ստեղծագործություն, սովորաբար՝ մեներգչի, երգչախմբի եւ նվագախմբի համար: 20. Օլիվեր ... (1599-1658), XVII դարի Անգլիական բուրժուական հեղափոխության գործիչ, ինդեպենդենտների առաջնորդ, Անգլիայի լրդ-պրոտեկտոր (1653-ից):

21. Գյուլ ՀՍՍՀ Ղուկասյանի շրջանում, Ախուրյանի ձախ ափին: 24. Բարձրակարգ բույսերի բարդ հյուսվածք, որով օրգանական նյութերը փոխադրվում են բույսի տարբեր օրգանները: 26. Երաժշտական-դրամատիկական արվեստի ժանր: 29. Լարային կամիթվող նվագարան, տարածված է Կովկասում, Մերձավոր Արևելքում: 30. Կանացի պարանոցի գարդ: 31. Ռուբեն Գեւորգի ... (ծն. 1897, Նյու Յորք), հայ քանդակագործ: Ստեղծել է անվանի արվեստագետների եւ քաղաքական գործիչների դիմաքանդակներ: 32. Հնագույն քաղաք Փոքր Ասիայի հյուսիս-արեւմուտքում, Տրովադայի քաղաքական խոշոր կենտրոնը մ.թ.ա. III-III հազարամյակներում: 33. Մասնակիորեն կամ լրիվ իրոնացած գազ: 34. Հովհաննես Պողոսի ... (1809, Կ.Պոլիս-1874, Կ.Պոլիս), հայ նշանավոր նկարիչ: 36. ...- Գեղեցիկ, Արամի որդին, նահապետ Հայկազանց: 37. Հին հնդկական փիլիսոփայության 6 ուղղափառ դպրոցներից: 40. _Վայ Դավիթ, ասավ, ...քս տանի քեզ, Դու պետք է էն հոր գավակը լինես: 43. Վիկտոր ... (1876-1934), ավստրիացի հայտնի ինժեներ, հիդրոտուրբինների կոնստրուկտոր: Մշակել է դարձաթիակավոր առանցքային ռեակտիվ տուրբինների կոնստրուկցիան: 44. Իտալացի հանրահայտ ֆիզիկոս եւ աստղագետ, ժամանակակից դիմադրականի հիմնադիրը: «Խառնակները կարողանում է խոսել ամեն ոք, պարզ խոսել՝ քչերը» ասույթի հեղինակ: 45. XI դարի սկզբի թմրամեղամեղ շարժման ազնվական կին գործիչ: 48. Ռուսների մայր գետը: 50. Արտաշեսն էր հայոց մեծ սարի նման, Նա անմաշ սիրտ ուներ լեռ քարի նման, Հերձող թշնամյաց ոչխարի նման, Անվախ գայլ ...ը մոտ է հարկավոր (Զիվանի): 52. Անհավանական, անիրական: 53. Գուրգեն ... (1915-1971), հայ բանաստեղծ, դրամատուրգ: ՀՍՍՀ կուլտուրայի վաստակավոր գործիչ: «Նույն հարկի տակ» (1947) պիեսի մոտիվներով 1966-ին գրել է «Սարոյան եղբայրներ» կինոսցենարը (ՀՍՍՀ պետական մրցանակ 1970): 54. Ժողովրդական թմբուկի տեսակ: Կազմված է կավե երկու՝ մեծ եւ փոքր թաղարներից, վերեւից ձգված կաշվե թաղանթով: 55. Ստրկատիրական քաղաք-պետություն Հյուսիսային Աֆրիկայում: Հիմնել են Տյուրոսից գաղթած փյունիկեցիները մ.թ.ա. 825-ին: 56. Մտահանգման (կշռադատության) տեսակներից, լայն իմաստով՝ հետազոտման մեթոդներից մեկը:

Կազմեց ժոռա ՍՏԵՓԱՆՅԱՆԸ

